

»SLOVENEK« velja
 po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
 za celo leto naprej . . . K 180.—
 za pol leta . . . . . 90.—
 za četrt leta . . . . . 45.—
 za en mesec . . . . . 15.—
 Za tuzemstvo celoletno K 240.—
Sobotna izdaja:
 Za celo leto . . . . . K 30.—
 za inozemstvo . . . . . 35.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 za enkrat . . . . . po K 8.—
 poslana itd. . . . . po K 9.—
 Pri večjem naročilu popust.
 Najmanjši oglas 50/50 mm K 12.
 Izhaja vsak dan izveniški ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 346 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7562.

29. novembra 1920.

Izid volitev v konstituinto je treba premotovati čisto brezstrastno, da ne podležemo naravnemu teženju za samoprevaro. Konstatiramo, da SLS ni dosegla absolutne večine nad ostalimi petimi strankami, vzelimi skupaj, da pa je sama zase slejkoprej najmočnejša stranka v deželi.

Neovrtno dejstvo je, da je JDS tudi po lastnem priznanju decimirana, ker je zadnja izmed vseh strank po številu, kajti narodnih socialistov z njihovimi slučajno od liberalcev odpadlimi glasovi sploh ni vredno šteti ali se jih pa lahko kar prišteje k demokratskim.

Neulajno je, da so socialni demokratje in komunisti dosegli jako visoko število glasov, da pa je SLS znatno močnejša kot obe socialistični stranki vzeti skupaj.

Samostojna kmetijska stranka je sama po sebi priborila veliko glasov, vendar pa to ne gre v prid kmetijskim zahtevam, ki jih je postavila na čelo svojega programa, ker njen uspeh obstoja bistveno v tem, da je razcepila dozdej enotne vrste slovenskega kmetijskega stanu na dvoje v korist profikmeljskim komunističnim in socialnodemokratskim elementom, liberalnim pa tudi ni pomogla.

Bistvo dokonanega volivnega boja, povzelo iz glasno govorečega rezultata, se da najbolje opredeliti s tem, da so od svetovne vojske najkručeje prizadeti sloji, ki so pri osvobojenju bili več ali manj pasivni in jih niso gnala niti kulturna niti narodna ali državopravna gesla, ampak vprašanje vsakdanjega bridkega kruha, z vso silo navalili na vse dozdej obstoječe vrednote. Pri nas se je ponovilo to, kar se je pokazalo pri vseh državah, kadar so mase prvič po vojni bile poklicane spregovoriti svojo besedo. Če gledamo na volitve v naši deželi s tega stališča, lahko s mirno zavestjo rečemo, da je SLS ta naval častno vzdržala, pač pa je bil pometen liberalizem, katerega so se rešili le žalostni ostanki.

Da ni naša stranka dosegla absolutne večine nad vsemi drugimi, je razumljivo, kakor je razumljivo tudi to, da je val splošnega socialnega nezadovoljstva ni bistveno omajal. Teh 40 odstotkov slovenskih glasov, ki smo jih približno dobili, so glasovi vseh onih, ki neomajno stojijo v naših vrstah, naj pride kakršnokoli vihar, ki se nikdar ne izpreverže, ker so volili iz načela in za načelo in bodi čisto odkrito povedano: za krščansko svetovno načelo! Nasprotno pa imamo v vrstah takozvanih samostojnih dobro polovico švigašvag, med socialisti in zlasti med komunisti pa tudi gotovo 40 odstotkov, ki so volili za ti stranki v slepem upanju na zemski paradiz in brezstrastnem gnjevu nad obstoječimi razmerami. Ker naša stranka, ki je bila v skromni meri sodelovna vlade, ni mogla znatno izpremeniti naraščajočega razkroja vseh obstoječih razmer in je seveda tudi storila svoje napake, so sla-

botni in nestalni elementi zašli med nasprotnike.

Kombinacije liberalnih listov, kakšna dolčna gesla so preteklo nedeljo znagala, so prezgodnja, gotovo je le, da so doživela popoln poraz načela »Jugoslovanske demokratske stranke«. Kaj bo »Slovenski Narod« govoričil o bodoči močni večini državnih elementov, ko pa imajo samo na Hrvaškem protidržavni elementi že zdaj 70 mandatov! Očividno se demokratski listi tolažijo s tem, da bodo komunisti podpirali v tem ali onem oziru bučo-azni liberalizem zaradi njegovih lepih fraz o »duševni svobodi«, ali pa s tem, da si bo komunizem na zapadu nadel meščanske rokavice, o čemer se pa kruto motijo. Če bo v konstituinti državotvorna večina, potem čisto gotovo ne brez in proti krščanskim elementom in avtonomizem, ki so, opozarjamo razum na SLS še na Dalmacijo in Bosno, izvojevali veliko zmag, če je pa ne bo, bo šel jugoslovanski liberalizem sploh »velikodušno« rakom živžgat, dočim bodo krščanski elementi vsak boj s profikrščanskim socialnim svetovnim redom vzdržali kakor učijo vsi zgledi. Če bi pa »državotvorna« liberalna demokracija hotela vladati s silo proti vsem ljudskim strankam skupaj bi to imelo posledice, o katerih je boljše ne govoriti. Liberalno časopisje bi bilo veliko bolj odkrito, ako bi konstatiralo popoln poraz liste »državotvornosti« ki jo je propovedovala JDS, in če bi vsled tega našo državo imeli pretresati viharji, bo to krivda »demokratskih« centralistov, ki so s svojim sistemom pomagali razdirati državo.

Mi smo z izidom volitev lahko iz mnogih ozirov zadovoljni, s porazom JDS je razčiščena pot, ki vede do uresničenja resnično demokratično upravljajoče se države. Radikalizem socialno-utopičnih strank se bo unesel ali pa bo potom obče katastrofe — česar Bog ne da — ubil sam sebe, ako se, kar je najbolj verjetno, mase preje od njega ne odvrnejo, ko se bo pokazala njihova nezmožnost gospodariti. Nam pa je zdaj velikoprej kakor v zadnjih dveh letih, dana možnost noiranje okrepilne stranke, poglobljenja naših načel in podrobnega dela, česar nam je po čudovitih uspehih po letu 1918, ki so nas nekoliko uspavali, bilo tako nujno treba. Zdaj bodo govorili naši organizatorji, naši kulturni delavci, naša prosvetna društva.

Izid volitev na Šta. jerskem.

Maribor, 29. novembra. Po dosedanji ugotovitvi (manjkata še volišči Kokarje in Pištanj je razmerje glasov v mariborskem volivnem okrožju naslednje:
 SLS 28.804, Soc. dem. 21.284, Samostojna 17.322, komunisti 5658, JDS 4589, NSS 2308, Prekmurska stranka 1971.

Potemtakem odpade na Slovensko ljudsko stranko osem mandatov (6+2 kvalificirano), na Jugoslovansko socialdemokratično stranko pet (4+1), na Samostojno kmetijsko stranko štirje (3+1), na komuniste dva (1+1), na Jugoslovansko demokratsko stranko eden, in na Narodno socialno stranko eden. Demokratije, narodni socialisti in prekmurska virstvena (gospodarska) stranka niso dosegli količnika, demokrati in narodni socialisti so pa z ostanki dobili po en mandat, na prekmursko ni odpadel noben mandat. Od SLS so torej izvoljeni Ivan Reškar, Franc Pišek, Jožef Klekl, Martin Kranjc, Vladimir Pušenjak, Jožef Skaberne, dr. Anten Korošec in dr. Josip Hohnjec. Od socialdemokratov so izvoljeni Ethon Kristan, Filip Kisovar, Jožef Kopač, Rudolf Goloub in dr. Milan Korun. Od kandidatov samostojne so izvoljeni Ivan Urek, Josip Drofenik, Ivan Mermolja in dr. Bogumil Vošnjak. Od komunistov sta izvoljena Miha Koren in dr. Milan Lemež (njegov namestnik je Ferdo Vesel). Izvoljena sta tudi demokrat dr. Vekoslav Kuvcevec in narodni socialist Ivan Deržič.

Številke iz volišč.

OKR. GLAV. CERKNICA.

Begunje: SLS 129, SKS 23, JDS 13, Soc. 80, Kom. 8, NSS 2.
 Bloke: SLS 181.
 Cerknica: SLS 110, SKS 150, JDS 61, Soc. 232, Kom. 14, NSS 6.
 Stari trg - Lož: SLS 400, SKS 34, JDS 154, Soc. 252, Kom. 110, NSS 12.

OKR. GLAV. ČENOMELJ.

Stari trg: SLS 95 SKS 199, JDS 10, Soc. 4, Kom. 2, NSS 4.
 Dragatuš: SLS 37, SKS 2, JDS 5, Soc. 199, Kom. 5, NSS —.
 Dolenji Suhor: SLS 67, SKS 147, JDS 8, Soc. 1, Kom. 15, NSS 34.

OKR. GLAV. KRANJ.

Kovor: SLS 91, SKS 10, JDS 13, Soc. 22, Kom. 59, NSS 11.
 Selce: SLS 180, SKS 36, JDS 5, Soc. 64, Kom. 6, NSS 5.
 Češnjice: SLS 230, SKS 49, JDS 14, Soc. 150, Kom. 6, NSS 6.
 Zgornja Besnica: SLS 78, SKS 2, JDS 9, Soc. 27, Kom. 13, NSS 2.

OKR. GLAV. KAMNIK.

Stahovcva: SLS 93, SKS 75, JDS 7, Soc. 16, Kom. 134, NSS 10.
 Blagovica: 203, SKS 79, JDS 21, Soc. 75, Kom. 17, NSS 13.

Dolsko: SLS 255, SKS 76, JDS 12, Soc. 5, Kom. 103, NSS 7.
 Šmartno: SLS 115, SKS 167, JDS 12, Soc. 2, Kom. 6, NSS 3.

OKR. GLAV. LITLJA.

Temenica: SLS 67, SKS 58, JDS 3, Soc. 4, Kom. 50, NSS 8.
 Dole: SLS 62, SKS 39, JDS 2, Soc. 7, Kom. 5, NSS 4.
 Gradišče: SLS 68, SKS 45, JDS 2, Soc. —, Kom. 12, NSS —.
 Polje: SLS 145, SKS 215, JDS 7, Soc. 1, Kom. 23, NSS 3.
 Žalna: SLS 133, SKS 3, JDS 5, Soc. 4, Kom. 8, NSS 10.
 Moravče: SLS 149, SKS 54, JDS 5, Soc. —, Kom. 20, NSS 11.
 Vel. Gaber: SLS 137, SKS 135, JDS 6, Soc. 6, Kom. 15, NSS 11.
 Trebeljevo: SLS 318, SKS 10, JDS 4, Soc. 2, Kom. 7, NSS 1.

OKR. GLAV. KRŠKO.

Vel. Podlog: SLS 183, SKS 28, JDS 6, Soc. 34, Kom. 99, NSS 12.
 Raka: SLS 168, SKS 289, JDS 12, Soc. 3, Kom. 30, NSS 5.
 Sv. Križ pri Kostanjevici: SLS 240, SKS 65, JDS 7, Soc. 22, Kom. 62, NSS 7.
 St. Jernej: SLS 356, SKS 245, JDS 13, Soc. 13, Kom. 158, NSS 13.
 Šmarjeta: SLS 115, SKS 249, JDS 9, Soc. 5, Kom. 8, NSS 3.
 Trebelno: SLS 157, SKS 156, JDS 3, Soc. —, Kom. 8, NSS —.

OKR. GLAV. NOVO MESTO.

Toplice: SLS 348, SKS 180, JDS 18, Soc. 30, Kom. 5, NSS 8.
 Mirna peč: SLS 124, SKS 316, JDS 8, Soc. 34, Kom. 5, NSS 10.
 Prečna: SLS 107, SKS 270, JDS 4, Soc. 5, Kom. 2, NSS 26.

OKR. GLAV. RADOVLJICA.

Breznica: SLS 111, SKS 36, JDS 19, Soc. 3, Kom. 111, NSS 10.
 Dovje: SLS 124, SKS 316, JDS 8, Soc. 34, Kom. 5, NSS 10.
 Ovsice: SLS 95, SKS 55, JDS 10, Soc. 20, Kom. 34, NSS 7.

OKR. GLAV. KOČEVJE.

Kočevska Reka: SLS 1, SKS 12, JDS 10, Soc. 31, Kom. 7, NSS 1.
 Sv. Gregor: SLS 252, SKS 60, JDS 9, Soc. 33, Kom. 26, NSS 20.
 Rob: SLS 60, SKS 39, JDS 1, Soc. 36, Kom. 2, NSS 10.

LJUBLJANSKA OKOLICA.

Ježica: SLS 286, SKS 126, JDS 19, Soc. 57, Kom. 118, NSS 12.

LISTEK.

Zanimiva petdesetletnica.

1. december je igral v zgodovini stremljenj Srbov, Hrvatov in Slovencev po ujedinenju že enkrat pred zgodovinskim 1. decembrom l. 1918, zanimivo vlogo. Danes je minulo namreč baš 50 let, odkar so podali slovenski, hrvaški in srbski poslanci prvikrat svojo deklaracijo, da se hočejo združiti tudi na političnem polju. Mi imamo torej danes 50 letnico »majniške deklaracije« v svoji prvi izdaji. Dne 1. decembra 1870 so se namreč udeležili občnega zbora »Matice Slovenske« v Ljubljani slovenski politiki iz raznih kronovin in mnogo hrvaških in srbskih politikov iz Hrvaške, Slavonije, Dalmacije, srbske Vojvodine in Reke ter so nato na skupnem zborovanju sklenili jugoslovansko zajedniški program. V njem pravijo med drugim: »Da se zadovolji enakim skupnim potrebam in tako zagotovi narodni obstoj, zedinjavajo oni vse svoje moralne in materialne moči ter jih hočejo upotrebovati za svoje edinstvo na književnem, gospodarskem in političnem polju. To svoje odločbo naznanijo državnikom monarhije habsburške in vsem drugim narodom, kateri živé v isti državi, da izvedó, kako hočejo

južni Slovenci na vsaki postavni način delati za vresničenje svojega edinstva v navedenem smislu na svojo korist in pravico, nikomur pa na škodo in krivico.« (»Novice«, 1870, str. 398. Citiramo po Prijatelju, Janka Kersnika zbrani spisi, zvezek VI., sešitek I., str. 128, odkoder so vzeti tudi vsi drugi podatki v tem sestavku.)

Do tega koraka je prisililo Jugoslovane v Avstriji in na Ogrskem dejstvo, da so nemške zmagó nad Francozi l. 1870, vzbudile tudi v Avstriji silno prusofilsko gibanje. »Južnoslovanska vzajemnost je bila med Slovenci potem, ko so se nekdanji Ilirci uneknili iz javnosti, prišla čisto z dnevnega reda. Javljala se je še nekaj časa v »Novicah« v tem, da so »Novičarji« brez sistema jemali za pojme, za katere niso imeli hitro slovenskega izraza pri roki, besede iz hrvaščine. Tej zbrodi je napravil konec Levstik s svojo jezikovno kritiko...

Nato je pričel prvi zopet povdarjati jugoslovansko zvezo Einspielerjev »Slovenec«. Dne 15. februarja 1865 je pisal v svoji 10. številki: »Slovensko, Hervaško in Serbsko podnarečje so le eno tisto narečje, in so si tako podobna, da se priprosti in neučeni ljudje lahko in dobro razumejo...«

Pa prišlo je leto 1867. in z njim dualizem, ki so zanj glasovali tudi slovenski poslanci. Z dualizmom je bil zabit kol med

zajedniška stremljenja obeh narodov. Slovenska mladina je začela... sanjati o Rusiji. Mislila je z Levcem: »ali homo Prusi ali pa Rusi«. Na dijaškem shodu dne 4. sept. 1869 so se dijakji izrekli, da naj se za »višo slovesnost« ne jemlje hrvaški jezik, ampak ruski...

Leto 1870, z nepričakovano popolno zmagó Nemčije nad Francijo je spravilo južnoslovansko vprašanje v nov tir. Pruska nevarnost se je zdela blizu, zlasti ker se je pričelo med avstrijsko mladino živahno prusofilsko gibanje. Sedaj ni bilo več časa sanjati o Rusiji. Iskale so se manjše, a realnejše zveze. (Prijatelj, str. 128 in 129.)

Slovenci in Hrvatje so pričeli iskati med seboj stikov in v hrvaškem »Zatočniku« in »Slovenskem Narodu« se je pričelo živahno razpravljanje o jugoslovanskem ujedinenju. Jurčić je izrekel takrat tudi odkrito besedo o skupnem književnem jeziku: »Hotelo se je od nas, da svoj jezik zavrzemo in pišemo takoj hrvaško-srbski... to bi bil nenaraven skok, ki bi se bridko maščeval... Narod moramo s pomočjo njegove ožje lastitosti zoriti, mi moramo in moremo samo s čisto domačim svojim narečjem mnogo na nemštvo že na pol izgubljenega terena nazaj pridobiti. Izkušnja je učila, da je to prava pot bila. To naj pomislijo oni Hrvatje, ki nam zamerijo, da se literarno nismo še zedinili.« (Prijatelj na str. 131.)

Tako je časopisje pripravljalo zgodovinski sestanek poslancev naroda SHS v Ljubljani dne 1. decembra 1870. Odslej vprašanje ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev ni prišlo nikdar več z dnevnega reda. Posebno mnogo so pisali slovenski listi o jugoslovanski vzajemnosti ob priliki hercegovske vstaje l. 1875., vojne med Srbijo in Turčijo l. 1876., dalje vojne med Rusijo in Turčijo l. 1877, in okupacije Bosne l. 1878. Opelovano srečamo v teh letih misel o ujedinenju držav vseh Jugoslovancev brez ozira na sedanjó državno pripadnost. Tudi se je že takrat izrekla misel, da se bo ujedinenje Jugoslovancev izvršilo ali v okviru habsburške monarhije ali pa v okviru Srbije, kakor si bo pač bolje znala ali Avstrija ali Srbija pridobiti simpatije Jugoslovancev. Ideja združenja vseh Jugoslovancev je spremjajala tudi našega Kreka vse življenje. Baš takrat, ko je simpatizirala pri nas vsa javnost z balkanskimi kristjani, ki so se otresali turškega jarma, je obiskaval Krek zadnji razred ljudske šole in prve razrede gimnazije. Krek je ujediniil slovenske, hrvaške in srbske politike za jugoslovansko deklaracijo v drugi izdaji.

Politično ujedinenje Jugoslovancev torej nikakor ni prišlo čez noč. Podroben študij naše zgodovine nam kaže, kako so stremili zlasti zadnjih 50 let naši najboljši možje za tem smotrom.

Sostro: SLS 296, SKS 54, JDS 38, Soc. 12, Kom. 80, NSS 8.
Grosuplje: SLS 211, SKS 136, JDS 8, Soc. 3, Kom. 16, NSS 70.

Horjul: SLS 286, SKS 97, JDS 11, Soc. 18, Kom. 7, NSS 12.
Kopanj-Račna: SLS 61, SKS 53, JDS 1, Soc. 3, Kom. 5, NSS 3.

KONČNI REZULTAT.

	SLS	SKS	JSDS	Kom.	JDS	NSS
Ljubljana	1	—	—	1	1	1
Kranjska	6	4	1	3	1	—
Štajerska	8	4	5	2	1	1
Skupaj	15	8	6	6	3	2

Izvoljeni poslanci na Kranjskem.

V kranjskem volivnem okrožju so izvoljeni naslednji poslanci: Od Slovenske Ljudske Stranke Janez Brodar, Josip Gostinčar, Josip Nemanjič, Janez Stanovnik, Karel Škulj in Anton Sušnik; od Samostojne kmet. stranke Jakob Kušar, Ivan Majcen, Ivan Pucelj, Janko Rajar; od komunistov Marcel Zorja, Valentin Mlačkar, Vladislav Fabjančič; od socialistov Etbin Kristan in od demokratov dr. Gregor Žerjav; od narodnih socialistov nobeden.

Volivni izidi.

IZID VOLITEV NA HRVATSKEM.

Velika zmaga Radićevcev. — Popolni poraz JDS.

LDU Gospić, 29. novembra. (ZNU) V žičko-krbavski županiji manjka se izid volitev iz Lapca. Brez tega volišča je izid naslednji: Demokrati 16.073, hrvatska zajednica 924, Radićeva stranka 14.344, radikalci 853, komunisti 689.

LDU Zagreb, 29. novembra. (ZNU) Pomilošćem Radić je večeraj takoj iz zapora odšel na volišče, kjer je zaklical, ko je spustil kroglico v volilno skrinjico: »Živela republika!«

LDU Zagreb, 29. novembra. (ZNU) Sinoči ob 10. uri zvečer je odšel sprevid manifestantov, v katerem so bili pristasi hrvatske zajednice, frankovcev in seljačke stranke, pred stanovanji posl. Radića in dr. Gjura Šurmina, katerima so priredili velike manifestacije.

LDU Zagreb, 29. novembra. (ZNU) Izid volitev v belovarski županiji brez koprivniškega okraja je nastopni: Demokrati 8042, hrvatska zajednica 1229, Radićeva seljačka stranka 47.634, radikalci 485, ljudska stranka 607, komunisti 902, seljački savez 310, frankovci 958.

LDU Sisak, 29. novembra. (ZNU) Izid volitev v tukajšnjem okraju je nastopen: Demokrati 116, hrvatska zajednica 84, Radićeva stranka 5737, radikalci 15, ljudska stranka 39, socialni demokrati 166, komunisti 22, frankovci 72, seljački savez 55.

LDU Karlovac, 29. novembra. (ZNU) Izid volitev v tukajšnjem okraju: Demokrati 332, hrvatska zajednica 533, Radićeva stranka 5461, radikalci 149, ljudska stranka 93, socialni demokrati 98, komunisti 948, frankovci 72, seljački savez 99.

LDU Varaždin, 29. novembra. (ZNU) Definitivni izid volitev v tukajšnji županiji je nastopen: Radićeva stranka dobi 8 nekval. mandatov in 3 kvalificirane, demokrati 1 mandat (minister dr. Krizman), ljudska stranka 1 mandat (dr. Deželic).

LDU Zagreb, 29. novembra. (ZNU) Izid volitev v zagrebski županiji se napoveduje nastopno: Demokrati 3 nekval. in 1 kvalificiran mandat, Radićeva stranka 9 nekval. in 1 kval. mandat, hrvatska zajednica 1 mandat.

LDU Vukovar, 29. novembra. (ZNU) Dosedaj še ni znan izid volitev iz 27 volišč. Brez teh volišč je razmerje nastopno: Demokrati 4224, hrvatska zajednica 4702, Radićeva stranka 8948, radikalci 24.486, ljudska stranka 2940, socialni demokrati 2065, komunisti 6134.

LDU Požeja, 29. novembra. (ZNU) Izid volitev v tukajšnji županiji brez volišča v Štivicah je naslednji: Demokrati 7373, hrvatska zajednica 1572, Radićeva stranka 22.850, radikalci 3117, ljudska stranka 1372, socialni demokrati 2770, komunisti 214, Čehi 778, frankovci 303.

USPEHI HRVATSKE LJUDSKE STRANKE.

Zagreb, 29. novembra. Po dosedaj znanih rezultatih so od hrvatske ljudske stranke izvoljeni: V Dalmaciji: Milanović, dr. Mazzi, Banić in dr. Dulipić. V Hercegovini: Didak Buntić, dr. Rebac, dr. Mandić. Na Hrvatskem: Dr. Deželic in Stjepan Barić. Iz Srema še ni podatkov, ravnotako ne iz Vojvodine. V Bosni dobi ljudska stranka 4 do 5 poslancev.

ZMAGA LJUDSKE STRANKE V DALMACIJI.

LDU Split, 29. nov. (ZNU) Po dosedaj dospelih vesteh (manjkajo samo številke iz dveh ali treh volišč manjšega obsega) je izid volitev nastopen: Demokrati 5148 glasov, komunisti 7623, radikalci 5857, delavska stranka 9375, dr. Drinković 2683, Ljudska stranka 12.977, izvenstrankarska skupina 3804. Količnik znaša 5100. Mandate so dobile: Ljudska stranka 4, delavska 3, komunisti, radikalci, demokrati in izvenstrankarji po enega. Vsega skupaj je glasovalo 55% v volivni imenik vpisanih volivcev.

LDU Split, 28. nov. (ZNU) V mestu Splitu je bilo oddanih 3635 glasov od 7379 vpisanih volivcev. Od teh so dobili demokrati 627, komunisti 1298, radikalci 110, seljačka stranka 426, Drinković 61, Ljudska stranka 123, izvenstrankarska skupina 990.

VOJVODINA.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Končni rezultat volitev v Vojvodini je nastopen: Radikalci dobe 22, demokrati 10, komunisti 3, bunjevci 4, socialisti 3 in seljačka stranka 2 mandata.

BOSNA.

LDU Sarajevo, 29. nov. (ZNU) Izid volitev v mestu Sarajevu je nastopen: Jugoslovanska muslimanska organizacija 3

tisoč 49, komunisti 2101, radikalna stranka 1346, hrvatska Ljudska stranka 422, jugoslovanska demokratska stranka 280, social demokratska stranka 208, hrvatska delavska stranka 164, izvenstrankarska muslimanska lista 127, srbska narodna organizacija (Čokorilo) 92, delavska zveza 71 glasov.

LDU Sarajevo, 29. nov. (ZNU) Izid volitev v volivnem okrožju sarajevska okolica je nastopen: Jugoslovanska muslimanska organizacija 21.520, komunisti 4 tisoč 432, hrvatska Ljudska stranka 1720, delavska zveza 5207, hrvatska delavska stranka 1906, radikalna stranka 5789, soc. demokrati 476, muslimanska izvenstrankarska lista 276, srbska narodna organizacija 1014, jugoslovanska demokratska stranka 722. Skupno število znaša 49.564.

SRBIJA.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Po dosedaj došlih vesteh o volitvah v ustavotvorno skupščino v mejah Srbije (rezultati iz čačaškega, piroškega, topliškega in timoškega okrožja še niso znani) so dobili radikalci 37, demokrati 24, seljačka stranka 12, komunisti 9, Ribarčeva skupina 1 mandat. Ti izidi pa še niso končno javljani, ker mu je treba še nekaj manjših korektur. Po vesteh iz Makedonije imajo komunisti tam absolutno večino. V Vojvodini bodo imeli največje število mandatov radikalci.

VOLITVE V SRBIJI. — KRVAVE VOLITVE V ČRNI GORI.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Izid volitev v Belgradu je bil znan že včeraj ob 19. zvečer. Izidi iz okolice Belgrada so bili znani še tekem noči. Upajo, da bo do jutri izjetej imel minister za notranje stvari izid iz vse države.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) V smederevskem volivnem okrožju so dobili demokrati od 5 mandatov 3.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Volitve v Kolašinu v Črni gori so potekle krvavo. Ravno med glasovanjem so vdrla na volišče pristasi razkralja Nikole ter pričeli razganjati volivce. Orožniki in omladina so se jim postavili v bran. Nastalo je streljanje ter so bili 1 vojak in 2 napadalca ubiti. Mnogo napadalcev je bilo ranjenih, ostali pa so pobegnili.

Janko Jovan:

Še enkrat o zaščiti industrije.

V 15. številki »Trgovskega glasnika« se peča gosp. — e. s člankom »Zaščita industrije, katerega sem objavil v »Slovenecu«. Gosp. člankar presumira, da sem pisal članek z dobrim namenom; tako sem tudi jaz uverjen, da g. — e. ne zasleduje drugega namena kot koristiti naši industriji, vendar mi njegova izvajanja niso mogla dati boljšega prepričanja, ter sem še vedno mnenja, da nisem imel napačnih ali pomanjkljivih informacij. Ker pa mislim, da je vzrok nesoglasja le nesporazum, ker o kakih slabih nameri ne more biti govora ne na eni, ne na drugi strani, smatram za potrebno, da g. — e. na njegova izvajanja odgovorim.

Gosp. dopisnik »Trgovskega glasnika« ne odobrava, da zametujem carinsko

zaščito šibke industrije, da imenujem našo industrijo majhno, da očitam industriji netočno informiranje v Belgradu ter mi končno zameri, da se pozivam na informacije iz Belgrada.

Nikakor ne oporekam potrebi s carino ščititi domačo industrijo, pač pa sem proti visoki carini tedaj, če gre to preobčutno v škodo konsumenta in to tembolj, ker so predmeti, katere sem omenjal, namreč obuvala, že danes zaščiteni po dosti velikih carini. Gosp. člankar sicer pravi, carina, katero je odredila vlada, nima namena ščititi industrijo, ampak je le fiskalna značaja. Mislim sicer, da je kljub namenu pridobiti dohodkov vlada pri odmeri carinskih tarifov upoštevala tudi interese posameznih panog v industriji, vendar pa je uvozna carina na obuvala tolika, da dosega namen zaščite celo v slučaju, če vlada ni imela pri določevanju carine izrecno to v mislih. Glavno je, da je dosegla isti namen. Obstoječi carini v tem slučaju tudi nisem oporekal, grajal sem le zahtevo po prohibitivni carini, ki bi mogla pasti edino le konsumentu v breme. Zlasti pa ne izgubim iz vida prilik, v katerih baš sedaj živimo. Nam sosedne države žrtvujejo letno milijarde svojega denarja v svrhu pobijanja draginje, naša vlada se je ravno v času, ko sem vprašanje razmotrival, belila glavo, kako napraviti konec naraščanju draginje, a to brez žrtve, kakoršne so sprejele celo one sosedne države, ki imajo boljše valuto, kot je naša; in ravno v tem času naj se vpelje visoka carina in to za predmete, katerih nismo imeli v izobilju, dokler ni prišel uvoz od zunaj. Ne tajim, da bi to ne prišlo v prid industriji, a ta prid ne sme biti v škodo ali vsaj ne v veliko škodo konsumentu. Tudi če bi v normalnih časih pod sicer enakimi okolnostmi priznaval zaščito industrije z veliko carino, mislim, da so omenjene okoliščine dosti tehtne, da tega trenutno ne dopuste. Mislim, da mi bode pritril tudi g. dopisnik »Trgovskega lista«. V svojem prvem članku teh okolnosti nisem toliko podčrtal, a stvari same ne spremene.

Kar se tiče obširnosti naše industrije sploh in še čevlarske posebej, imava gotovo oba isto željo, da se čim najbolj razvija. Da je bila industrija pod avstrijskim režimom v nemških rokah, nihče ne bo tajil, da pa je bila v Avstriji v drugih krajih, ki imajo sicer enake predpogoje, bolj razvita, tudi mislim, ne bo nihče dvomil. Da naša industrija splošno niti našim potrebam ne odgovarja, nam priča potreba uvoza na vseh panogah industrije, rad pa priznavam, da je v naši državi relativno pri nas večja kot drugod in zlasti večja kot v Vojvodini. Z ozirom na neprimerne večje potrebe, kot jo more kriti naša industrija kakor tudi z ozirom na pogoje, ki ji dovoljuje neprimerni večji razvoj kot ga kaže industrija danes, trdim, da je še majhna. Da pa sem označil čevlarsko industrijo posebej majhno, sem to svojo trditve utemeljil z izvajanjem zastopnika trg. ministrstva, ki je v Gospodarskem svetu opozoril, da so v vojnem ministrstvu zastopniki te naše industrije izjavili, da ne morejo kriti potrebe vojske. Gosp. dopisniku Trgovskega lista sicer ni prav, da se sklicujem na informacije, katere sem dobil v Belgradu, češ »zdi se mi napačno, da naj se mi o svoji industriji informujemo v Belgradu, ko se lahko pravilno poučimo na licu mesta,« vendar je ta očitek nepotreben, ker jaz nisem iskal v Belgradu informacij, temveč sem le konstatiral, kako je Belgrad o naši industriji poučen in če so informacije g. dopisnika prave, ko trdi, da naša industrija v treh mesecih lahko pokrije potrebo vojske, potem moram ponovno konstatirati, da so informacije, katere ima Belgrad, napačne. Ker pa je zastopnik trg. ministra podal omenjeno izjavo v zastopu, ki bi po vsej svoji naravi moral biti vpliven na upoštevanje naše industrije, moram zopet konstatirati, da četudi naša industrija ni v Gosp. svetu močno zastopana, kljub temu niti enega zastopnika ni bilo pri seji, da bi dobro informiran, zastopnika vlade zavrnil.

Nočem s tem delati nikomur krivice in predbacivanja, ker sem uverjen, da ni bila malomarnost zastopnikov kriva, temveč so imeli gotovo tehtne razloge, ki upravičujejo njihovo odsotnost, vendar je trg. ministrstvo do danes težko drugega mnenja. Morda je bila informacija, katero je dobil zastopnik trg. ministrstva, napačna, javljena mi je bila iz uradne strani, kar me, vsaj mislim tako, docela opravičuje, če sem jo smatral za pravo. Kar se pa tiče druge trditve, da sem dolžil naše usnarje in čevljarje, češ, da so oni v seabnih namenih dali vladi napačne informacije radi predelavanja drobnih kož, moram to trditve popraviti v toliko, da seabnih namenov nisem podtkal, ter tudi naših čevljarjev nisem niti omenjal niti nanje mislil, v stvari sami pa moram ostati pri svoji trditvi, kar lahko dokaže arhiv v ministrstvu izhrane in obnove kakor tudi trg. ministrstvu. Zlasti pa ne menja na stvari protidokaz, ki ga je g. dopisnik poskušal prinesiti. Priznavam da je g. ing. Šuklje obritki carinske konference, ki se je vršila

Augusto Thomson (Chile):

Skrivnosti naših rok.

Iz španščine prevel P. V. B.

Novoletna noč je in v jedilnici je zbrana družina okoli mize v svitu svetilke s kitajskim senčnikom, ki zatemnjuje obraze in barva roke. Nemiren večer je. Nehali smo servirati čaj, pogovor je obmolknil in vsakdo je zatopljen v samega sebe. Poslušamo samo rezko tiklakanje kukavičje ure, ki kaže intimnejši čas in na katero se obrača naša pozornost, obrača se na njene kazalce, ki hitijo, da se združijo, kakor bi se iskali za usodepolni trenutok.

Okoli široke mize, pri kateri je med stoli preveč zbranega prostora, je zbrana družina... kolikor je pač bilo mogoče. Eden prebiva v oddaljenih krajih in slučajno je prišel sedaj nazaj. Drugi pa hodi nedaleč, a nikdar ne bo prišel nazaj, da bi se vsedel v sredo svojih. Ravnotako manjka mati, ki je bila še mlada dan na svojem mestu. Radi nje smo v žalni obleki. Na njenem mestu je v visokem stolu nekdo, s čegar prisotnostjo nismo računali. Zeleni smo, da bo tudi moj sin danes tukaj v našem polnem številu kot simbol bodočnosti poleg svojega starega očeta, ki je podoba preteklosti.

Razven tega so tu moja žena, moja sestra in njen soprog, cela družina.

»Pet minut manjka«, reče moj oče, ki izgleda najnemirnejši.

Pogledam ga; toda njegova glava je skrita v poltemo in razločujem samo njegove revmatične prste, ki se oklepajo roba mize. In pred kratkim so te njegove roke včasih še izgledale krepke. Bolezen jih je pohabila in sedaj se tresejo kot v neprestanem strahu. Kaj vam jaz o svojem očetu? Ničesar.

spominjam se samo bolj moje matere v svoji mladosti, negotove pripovedke o očetovih doživljajih na morju in o domu, ki ga je zapustil pod drugim podnebjem; o ženi, ki ni bila njegova in njegovih sinovih, ki so vkljub temu, da so imeli drugo mater, drugo domovino, drug jezik in drugo vero, bili moji neznanji bratje, ki jih nikoli ne bom poznal. Ničesar ne morem vedeti o tej preteklosti. Starčeve roke se že tega ne sponinjajo.

»Štiri minute manjka«...
Gledam nežne ročice otroka, ki sedi poleg mene... Njegova bodočnost?... Te nerazvite roke še ne prerokujejo ničesar.

»Tri minute«...

Kako hiti minuti kazalec! Moja sestra gleda sanjavo, kako se približuje slovesnemu trenutku in jaz vem, kaj misli, čeprav se skriva v temo, ki jo dela senčnik, čeprav nikdar ni pozabila razmišljati o svojem žalostnem življenju; uganil sem bolelost nad izgubljenimi sanjami, ali, kar je slabše, nad golo vsakdanjostjo, obup radi sina, slabomnega od rojstva, ki se ga je v strahu ogibala, sina, ki bo postal propalica. Ali bo novi dan mejnik njenih razočaranj, izhodna točka za novo upanje? V hladnem ponosu so sklenjene njene roke, krčevito so stisnjene, suhe so in blede, preprežene z modrimi žilicami in njena sedanjost je zame nepredorna.

— Manjkata dve minuti...

In kakšen je mož, ki spremilja to praznično noč svojo ženo k očetovskemu ognjišču? To pot se še noče spreti s starčkom, katerega dedič misli postati vsak trenutek, ali se pa misli odškodovati, predno odide od njega. Njegovi prsti, polni prstanov, ne morejo ničesar povedati in niso nikoli ničesar povedali, vendar bobnajo nestrpno po miznem prtu, kakor bi se norčevali iz tega patrijarhalnega večera ali hoteli nazaj pričarati druge, bolj vesele, pri-

mizi, okrašeni s cvetjem ali pokriti z zelenim prtom. Kitajske barve senčnika se igrajo z dragimi kamni, ki krase njegove prstane.

— Manjka ena minuta...

Moj pogled se umakne na nežne roke moje soproge, sladke roke, ki sem jih poljubljal v ljubezni in ki so negovale moje nade. Spočiti si morajo na njenem križu, kadar jih ne zasledujem, in prešine me želja, da bi jih preiskoval z drugimi očmi, kakor dosedaj pri tej skrivnostni luči, ki oživlja naše občutke to noč. Kje preteklost? Kje sedanjost? Kje bodočnost? Zaman si skušam v spomin priklicati njene roke, tisočkrat sem videl njih poteze, držal sem jih v svojih, njih dlani na mojem čelu in na mojih licih in sedaj, šele sedaj uvidim, da jih ne poznam.

Iz ure se začuje preteče škrtanje, kakor bi se pokvarilo polesje.

Tedaj pa prestrašen opazujem svoje lastne roke, resne in trudne. Kaj vem o samemu sebi?... in zdi se mi, da morajo biti pogledi vseh ravnotako obrnjeni nanje, vprašujoč od kod prihajata, kdo sem, kam grem in kaj delam nad njimi.

Da, kaj naj upamo združeni, če si ostanemo tuje, vsak v sebe zaprt, če nas nič ne bo moglo zblizati in napraviti konec naši oddutitvi.

Čisto naravno je, da je tako prišlo, saj se nismo sešli radi kakega ideala, ampak nas samo tradicija drži skupaj; nismo združeni v človeški ljubezni, ampak odtujeni vsled egoizma! V tem razširjenem »jaz« — a, ki se imenuje Družina, se človeštvo izključuje!

— Novo leto... — misli stavec z visokim glasom — Družina — Ognjišče...

In kakor bi mu odgovoril, se začuje hrup glas iz ure in življava pretrga molk tega bolečnega pričakanja.

To je tukanje, ki naznanja Novo leto...

junija l. l. svaril vlado, naj s carino na drobne kože odneha, a to svarilo s prvo informacijo nikake zveze nima, kajti pogrešena informacija datira pol leta prej, kakor se je vršila omenjena carinska konferenca.

Kar se pa tiče poslovanja naših bank, bodeva z g. dopisnikom ostala pač različnih mnenj. On priznava, da računajo banke od industrijskih podjetij za kredite na obrestih in pristojbinah 11—12 %, jaz trdim, da je ta odstotna postavka navadno mnogo še večja in je vzrok, da dividende ne zadovolje akcionarjev. Ako vpošteva g. dopisnik obresti, katere banke plačujejo na vloge, bo menda priznal, da je ta razlika vendar malo velika. Sicer pa kakor sem omenil, more imeti g. dopisnik v tem svoje mnenje, jaz pa obdržim svoje.

Iz vsega pojasnila sledi, da je bilo le nesporazumljenje krivo nesoglasju, morda sem nekatere stvari kratko omenil, ne da bi zbral dokaze, kar z današnjim popravljam. V splošnem pa se priključim želji g. dopisnika, da složno branimo in pospešujemo dragoceno svojo last, slovensko industrijo.

Politične novice.

— **Prekmurjskim Slovincem.** Po nalogu z najvišjega mesta je gospod ministrski predsednik dr. Vesnič poslal predsedniku deželne vlade brzojavno zahvalo prekmurjskim Slovincem za izjave podaniške ljubezni in vernosti, izražene v vdanostni brzojavki zveze županov za Gornje Prekmurje in dolnjelendavski okraj povodom ratifikacije mirovne pogodbe od strani madžarske vlade.

— **Vprašanje vlade za Slovenijo.** Demokratiški listi vsled izida volitev v konstituanto zahtevajo, da odstopi slovenska vlada. Ker se po centralističnih načelih JDS deželna vlada mora natančno ravnati po osrednji, naj »Sl. N.« počaka, dokler odstopi centralna vlada, s čemer bo dan konstitucionalni razlog, da se spremeni vlada tudi v Sloveniji. Ako pa »Narod« misli, da ima že zdaj razlog, da odstopijo predstavitelji JDS v deželni vladi, jih lahko takoj odpokliče, saj ti res nimajo absolutno nobenega razloga, da še dalje obdržijo svoja mesta, ko je JDS pri volitvah sijajno propadla.

— **Liberalni centralizem** je pri volitvah v konstituanto doživel nezasišano katastrofo. Nikjer v celi državi niso centralisti dosegli večine. Pri nas so dobili 3 mandate, na Hrvaškem nimajo pričakovati več kot 5, v Dalmaciji imajo enega, v Srbiji, Vojvodini, Makedoniji in Bosni pa so tudi v veliki manjšini. Mesto 150 mandatov, ki so jih pričakovali, se bodo morali zadovoljiti s 40—50. Avtonomisti so zmagali na Slovenskem, v Bosni in Dalmaciji, separatisti, ki se bodo pač končno zadovoljili s širšo avtonomijo, pa na Hrvaškem. Da socialisti ne bodo za buržoazni »demokratiški centralizem«, je gotovo, komunisti pa še celo ne. Centralizem JDS je razbit in to je vsekakor največji uspeh volivnega boja.

— **Velikodušna smrt.** Izid volitev za konstituanto je JDS moral v srce zadeti. Še dan pred volitvami se je »državotvorna stranka« bahala, da dobi v konstituanti 150 mandatov, pa jih dozdaj niti 50 ni spravila pod streho. Vesela bo, če bo konstituanta štela 60 »državotvornih« demokratov. Radikalci bodo v srbjskih krajih brez vsakega dvoma dobili veliko večino. V Dalmaciji je zmagala Hrvatska pučka stranka, v Hrvaški so separatistični elementi od 93 mandatov dobili najmanj 80, v Vojvodini imajo veliko večino radikalci, v Makedoniji komunisti, v Bosni pa muslimanski avtonomisti. Če prištetemo Slovenijo, je JDS lahko rečemo v volivnem boju čisto izkpravela. Da se saj nekaj potolažil, si je naša JDS nadela vlogo tiste nedolžne deklice v srednjeveški pravljici, ki je žrtvovala svojo kri za bližnjega. Hudo so morali biti liberalni volivci ginjeni, ko so v »Narodu« in »Jutru« brali, kako je Zerjav posnel Mucija Scevola, ki se je vrgel v prepad, da zmaga Rim, Zerjav pa se je žrtvoval zato, da Rim porazi. Ta velikodušna smrt zbujala v Sloveniji občudovalovanje. Zmagovalci, v prvi vrsti SLS, ne bodo pozabili tega brezprimernega čina, ki je Slovenijo za vselej osvobodil liberalizma.

— **Kdo vzdržuje D'Annunzia na Reki?** Belgrajska »Politika« poroča, da so naši zastopniki pri pogajanjih v Rapallu interpellirali Giolittija, zakaj ne onemogoči D'Annunziju obstoja na Reki. Giolitti je pa odgovoril, da je on blokiral Reko. D'Annunzio bi že zdavnaj bil prisiljen zapustiti Reko. Ako ga ne bi vzdrževali — jugoslovanski tihotapci z živili iz Jugoslavijo! Značilen slučaj, ki dokazuje, kako postaja tihotapstvo državi opasno in naravnost vohajalsko.

— **Madžarsko-italijanske simpatije ostanejo neskaljene.** Pri nas nam skušajo rapalsko pogodbo osladiti z zatrdilom, da imamo sedaj varen hrbet pred Ogrski in drugimi sosedji. Madžari pa to stvar bolje vedo; tako piše »Pester Lloyd«, da se Ogrski radi te pogodbe ni treba bati, da bi sedaj Italija izpremenila svoje obnašanje nasproti njej. Med Italijo in Ogrski obstajajo stare zgodovinske prijateljske vezi; po vojni je kazala Italija nasproti Ogrski vedno največjo dobrohotnost. To se tudi v bodoče ne bo spremenilo. Radi varjamot

— **V novo belgijsko vlado,** ki jo je sestavil De Liard (parlamentarna katoliška desnica), so vstopili štirje katoličani, trije liberalci, štirje socialisti in en neutralec. Vlada je torej koalicijska.

Dnevne novice.

— **Umrli** je v Trzinu 27. t. m. g. Jožef Smolej, čevljarški mojster, zvest somišljenik SLS. Bil je član društva sv. Jožefa in požarne brambre. Rad bi bil dočakal nedelje, da izve o izidu volitev, toda Bog ga je preje poklical k sebi. Naj počiva v miru!

— **II. Kongres Jadranskega zbora** se vrši v Zagrebu dne 5. in 6. decembra. Na predvečer dne 4. decembra se vrši sestanek zaupnikov. Kongresa se udeležijo delegati in zastopniki neodrešenih krajev Primorja in Koroške ter zastopniki političnih strank Jugoslavije. Na kongresu se bo razpravljalo in sklepalo o vseh vprašanjih, ki so postala vsled sklepa miru v St. Margheriti aktualna. Tajništvo Jadranskega zbora v Ljubljani: dr. Fornazarič I. r.

— **Obupni položaj naših vdov.** Prejeli smo sledeče: »Moj mož, bivši organist in cerkvenik, je umrl na Ruskem kot ujetnik. Vsled njegove smrti izgubila sem brezplačno stanovanje in dohodek. Po dolgih, dolgih prošnjah sem dobila 48 K mesečne preživnine za dva šoloobvezna otroka, eno leto sem dobivam za sebe 22 kron pokojnine. Kaj je to za vdovo, ki niti lastnega stanovanja nima, niti drugega premoženja! Poskusila sem vse mogoče, da bi se nam položaj zboljšal, pa zaman. Pač sem morala slišati zlasti od gotove strani marsikatero pikro: če je bil vaš mož cerkveni služabnik, naj pa cerkev za vas skrbi, in še marsikaj drugega. S 1. oktobrom je vsem ustavljena preživnina in jaz sem morala na stanovanju dolžna ostati.« — Veliko revščine je na Slovenskem!

— **Šolske zadeve.** Na seji višjega šolskega sveta dne 15. novembra 1920 so poročali posamezni referenti o šolstvu na Koroškem, v Prekmurju, v Apaški kotlini in drugod, o bolezenskih in študijskih pripustih učiteljstva, o raznih službenih pridelitvah in raznih drugih šolskih zadevah. — Imenovani so bili: Ivan Šerbak za nadučitelja v Dobju; Ivan Stegovec za nadučitelja v Koprivnici; Fran Brglez v Čadramu; Ivan Kalan v St. Gotardu in Ivan Jocič v Boh. Srednji vasi. — Dalje so bili imenovani: Vekoslava Pernatova za učiteljico na dekliški šoli v Konjicah; Franc Kramer za učitelja v Kamnici; Franc Tušak za učitelja v Lajtersbergu-Krčavini; Roza Gosakova za učiteljico na deški šoli v Podbrežju; Marija Ježovnikova za učiteljico na dekliški šoli v Podbrežju; Slavica Vojnilovič-Kraševčeva za učiteljico v Središču; Evalija Tučarjeva za učiteljico v Rajhenburgu; Olga Kovačičeva za učiteljico v Kostrivnici; Franja Novakova za učiteljico na dekliški šoli v Slov. Bistrici; Franc Ločnikar za učitelja na Turjaku; Tit Grčar za učitelja na Barju pri Ljubljani; Rajko Gradnik za učitelja na Bledu; Valerija Jerajeva za učiteljico v Gorjah; Ivan Ivnik za učitelja v Gorjah; Ruža Majcnova za učiteljico v Bohinjski Bistrici; Terezija Juvančeva in Angela Misljeva za učiteljico na Koroški Beli; Angela Hafnerjeva za učiteljico v Šmartnem pri Kranju; Dora Heinricherjeva za učiteljico v Dupljah; Josipina Gradišarjeva za učiteljico v Bohinjski Srednji vasi; Marija Celarjeva za učiteljico v Kamni gorici; Jerica Bizjakova za učiteljico v Križah pri Trzinu; Mavricij Benič za učitelja na Jesenicah; Miroslav Klanjšček za učitelja v Trzinu; Marija Malenškova in Amalija Prevčeva za učiteljico v Predoslju. — Učiteljica Ljudmila Umbergerjeva in Berta Valentova sta bili začasno prideleni v službovanje na kaki dekliški šoli v Ljubljani; Justina Schwingerjeva pa v službovanje v šoli na Viču. — Za učiteljico ženskih ročnih del na meščanski šoli v Ptujju je bila imenovana Marija Jurjavčičeva. — Za kateheta sta bila imenovana o. Metod Valjavec na I. dekliški šoli v Ljubljani in Franc Bonač na šoli v Mostah pri Ljubljani. — Za strokovnega učitelja na I. deški meščanski šoli v Ljubljani je bil imenovan Leopold Namorš. — Nadalje se je sklenilo predlagati nekatere nadučitelje ministrstvu prosvete v stalno upokojitev. — Ravnatelj meščanske šole v Mariboru Dragotinu Humku se je izrekla pohvala za njegovo jako uspešno delovanje na tem zavodu.

— **Udeležba rezervnih oficirjev, ki se nahajajo v civilu, pri cerkvenih in vojaških slavnostih na dan Narodnega ujedinjenja.** Vsi rezervni oficirji, ki niso v aktivni vojaški službi in ki se nahajajo v Ljubljani, naj se blagovolijo v uniformi udeležiti cerkvenih slavnosti v stolni cerkvi, katere se vrši dne 1. decembra 1920 ob 10. uri v proslavo Narodnega ujedinjenja. Po službi boji naj se gosp. rez. oficirji pri paradnem maršu postavijo na Vodnikovem trgu na levo od Komandanta divizije, ter naj se ob 11. uri 30 min. podajo v postopje Komande dravske div. oblasti (Kazina) radi čestitanja. — Komandant mesta: Polkovnik Mir. F. Polak.

— **Avtomobilska vožnja Krško — Novo mesto.** Ker se je s 1. dnem t. m. izpremenil vožnji red na železnicah, odhaja poštni avtomobil iz Krškega ob 6., iz Kostanjevice 6.52, iz St. Jerneja 7.24, mimo Brusnic 7.54 in pride v Novo mesto ob 8.20. Iz Novega mesta odhaja opoludne, mimo Brusnic 12.28, iz St. Jerneja ob 13, iz Kostanjevice ob 13.36 ter pride nazaj v Krško ob 14.30.

— **Razpisan poštni urad.** Razpisano je poštarsko mesto pri poštnem uradu Strujske (II/2). Prošnje je vložiti v 14 dneh.

— **Poziv!** Dne 2. septembra 1920 je umrla v deželni bolnišnici okoli 55 let stara Marija Krcsničar; komur je znano, kje je imela zadnje bivališče in kdo so njeni bližnji sorodniki, naj to javi okrajnemu sodišču v Ljubljani.

— **Šolsko vodstvo v Rajhenburgu** nam pošilja: Z ozirom na notico z naslovom Rajhenburg v štev. 266. Vašega cenjenega lista prosim podpisano vodstvo opiraje se na § 19 tiskovnega zakona, da priobčite v »Slovenec« sledeči stvarni popravek: Ni res, da imajo šolarji mesto nedeljske službe božje nemišče; res pa je, da prihaja na izrečno željo staršev od rane službe božje nekoliko učencev najvišje stopnje k doličnemu pouku. Ni res, da so je odpravil stari pozdrav: »Hvaljen Jezus!« res pa je, da se ni odpravil. — F. Jamšek, voditelj.

— **Državna trošarina (izpremembe).** Minister za fin. je z naredbo z dne 9. nov., ki izide te dni v Uradnem listu, uveljavil glede trošarine sledeče izpremembe, ki, kolikor ni izrečno rečeno drugače, stopijo v veljavnost izza 1. dec. 1920. **Tarifne izpremembe:** 1. Olje vseh vrst prosto. 2. Obločnice plačajo mesečno za komad 10 D v srebru (doslej 10 D v zlatu). 3. Zarnice: a) do 10 normalnih sveč proste (doslej 5 D v zlatu); b) nad 10 do 32 normalnih sveč za komad 5 D v srebru (doslej 5 D v zlatu); c) nad 32 normalnih sveč za vsako normalno svečo 0.20 D v srebru (doslej 0.50 D v zlatu). Nove postavke veljajo brez omejitve na gotov rok. Za neprodane, a oznakovane žarnice se trošarina povrne. — 4. Mestna razsvetljava tudi električna ali plinova, je prosta (doslej je plačala polovico normalne trošarine). 5. Kresiva, navadna z vrvice, ki se ne vžigajo s pomočjo tekočin, plačajo 0.50 D v srebru (doslej kot žepna kresiva do 25 g teže 1 D v zlatu). Oznakovana bodo s posebnim znakom. 6. Kisova kisela plača za vsako stopnjo jakosti 4 D v srebru (doslej 2 D v zlatu), nje sirovina kalcijev acetat pa za 100 kg 150 D v srebru (doslej 100 D v zlatu). 7. Mineralne vode naravne in umetne plačajo za liter 0.20 D v srebru (doslej naravne 0.20 D v zlatu, umetno pa 0.10 D v zlatu). Deli litra se računajo za take (doslej za cel liter). 8. Stisnjene droži so proste. — 9. Ostali trošarinski predmeti plačajo še enkrat toliko v srebru, kolikor so doslej v zlatu. Navadni sladkor n. pr. plača za 100 kg 200 D v srebru (doslej 100 D v zlatu). — Druge izpremembe. 1. Dnevna proizvodna zmoglost navadnih žgalnih priprav se računani, ako kotel nima nad 80 litrov prostornine, s šestimi polnitvami (doslej s sedmimi), in ako ima nad 80 litrov prostornine, s petimi (doslej s šestimi) polnitvami. 2. Pivovarinarjem, ki plačujejo trošarino po hektoliterskih stopnjah izvlečka pivnega mošta in proizvajalcem sadnega žganja, ki proizvedo v eni proizvodni dobi, to je v času od 1. septembra enega pa do 31. avgusta sledečega leta, toliko sadnega žganja, da odpade nanj vsaj 12.000 D trošarine, se dovoli proti varščini odlog do konca tretjega meseca, vstevši oni 1. mesec, v katerem se je pivo, odnosno žganje, proizvajalo. (N. pr. trošarina za pivo, proizvedeno v januarju, se odloži do 31. marca). Varščina se poda z garantnim pismom denarnega zavoda, z državnimi efekti (vrednostnimi papirji) ali z efekti javnih zavodov, ki jih odobri minister za finance. 3. Pri pivu, zatrošarinjenem po hektoliterskih stopnjah izvlečka pivnega mošta, se računani 6½% ubitek.

— **Okraden knez.** Knezu Mihaelu Nikolaju Volkovskemu so bili ukradeni med vožnjo iz Rima v Belgrad med postajama Bologna-Mestre trije usnjati kovčegi, eden črne, dva rjave barve z raznim perilom, zaznamovanim z »W. M.«, obleka, druge vrednosti in okoli 160.000 frankov v gotovini. Izsleditelju tatu je zagotovljena nagrada 100.000 franc. frankov.

Ljubljanske novice.

lj **Narodni praznik.** V sredo, 1. dec. 1920 praznujemo kot državni praznik ujedinenja troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno enotno državo pod žezlom slavne dinastije Karagorgjevičev. Vabim vse hišne posestnike in vse meščanstvo ljubljansko, da naj okrase ta dan svoje hiše in svoja stanovanja z narodnimi in državnimi trobojnicami. — Župan: dr. Ivan Tavčar I. r.

lj **Javno predavanje SKSZ** se vrši danes zvečer ob pol 8. uri v Ljudskem domu. Predava uradnik g. Fr. Terseglav. Vstop vsakomur prost.

lj **Mesečni sestanek katehetov** bo v sredo dne 1. decembra ob petih popoldne v posvetovalnici K. T. D. — Na sporedu

je referat: Resnice-poglavnice pri katehezi.

lj **Sentpeterski družabni klub.** Prijateljski sestanek vsled koncerta »Slavec« danes odpade.

lj **Koncert pevskega društva »Slavec«** se vrši danes v torek 30. novembra 1920 v Unionu v proslavo narodnega praznika. Spored: 1. L. v. Beethoven: Overtura »Leonora« II; b) F. Schubert: »Simfonija št. 8«, H-mol (1. Allegro moderato. 2. Andante con moto); c) A. de Greef: »Springdands norvégien« iz G-dur Suite (orkester). 2. a) E. Adamič: »V snegu«, b) G. Krek: »Tam na vrtni gredi«, c) St. Premrl: »Lilije«, d) A. Lajovic: »Vodica čista so vila« (mešani zbor). 3. a) B. Ipavec: »Pozabil sem mnogokaj«, b) J. Ravnik: »Pozdrav iz daljave«, c) A. Lajovic: »Mesec v izbi«, d) J. Jindrič: »Ked pa Slovak« — slovaška (samospjevi za tenor, s klavirjem, poje g. A. Sandler. — Odmor. 4. Lajovic: »Pesem«, dvospjev za sopran in alt (s klavirjem) poje g. P. Lovšetova in ga. Cepudrova. 5. L. von Beethoven: Kirye iz »Missa solemnis« D-dur op. 123, mešani zbor s četverospjevom (ga. Lovšetova, ga. Cepudrova, gosp. Sandler, gosp. Kragl) in orkestrom. — Vstopnice se dobe v predprodaji v Dolencovi trafiki, Prešernova ul.

lj **Miklavžev večer** priredi Sentpeterski Orel v nedeljo 5. decembra v veliki dvorani hotela Union. Prireditev obeta biti ena najlepših v letošnji zimski sezoni. Sodeluje 60 oseb in vojaška godba. Da ne bo prevelike gnječe, je odbor uredil tako, da bo dvorana razdeljena v dva dela, sprednji del z numeriranimi sedeži za rodbine z otroci, drugi del dvorane bo prihranjen za druge goste. Vstopnice za družine, ki bodo obdarovale svoje otroke, se dobe v soboto od 2.—8. ure zvečer, kamor naj tudi prinesejo svoja darila. Druge vstopnice pa se dobe pri gospodini Strah, Sv. Petra cesta 59 od danes naprej.

lj **»Veleturist«,** burka v treh dejanjih, spisal Kraatz, bo vprizoril Ljudski oder na narodni praznik, t. j. v sredo dne 1. decembra ob pol 8. uri zvečer. Ker je igra zanimiva in polna pristnega humorja, jo priporočamo. Vsakdo naj si priskrbi vstopnice že v predprodaji.

lj **Glasbena Matica.** Ševčikov komorni kvartet iz Prage pride v sredo dne 1. decembra v Ljubljano. Trije člani kvarteta so bivši učenci profesorja Ševčika iz Prage, četlist pa bivši učenec profesorja Beckerja iz Franfurta ob Meni. Ta umetniška četvorica je koncertirala z velikanskim uspehom v Rusiji, Angliji, Ameriki in Nemčiji. V Ljubljani je imenovani kvartet koncertiral prvič leta 1893. Opozarjamo še enkrat prijatelje komorne glasbe, naj ne zamudijo prilike poslušati zopet po dolgem času najslavnejši slovanski godalni kvartet. V opernem gledališču na dan koncerta ni predstave, tako da je dana občinstvu možnost, da se koncerta v kar najobilnejšem številu udeležijo.

lj **Dobrim srem!** Podpisani ubožni akademik se tem potom obrača do vseh sočustvojočih src, da bi mu pomagala v nesreči, ki ga je zadela. Dne 26. XI. mu je bila namreč ukradena nova črna suknja med večerjo na hodniku akad. menze v Marjanšču. Ker je vsled hude zime in skrajno slabih gmotnih razmer eksistenca podpisane resno ogrožena, upa, da ne bo njegova prošnja našla zaprtih src! Eventualni darovi naj se pošiljajo na upravo tega lista. — Valič V. stud. med.

lj **Mestna aprovizacija** je ustavila z današnjim dnem prodajo moke in mlevskih pridelkov sploh.

lj **Ljubljanski trg.** Tržni promet je zmeren, samo v soboto je kupčija izvanredno živahna. Cene so se stabilizirale. Mesni trg je dobro založen. Slanina se plačuje povprečno 50 K za kg, slabše deli po 48 K, riba in salo 52 K. Konsum klobas je zelo velik, kvaliteta še ni dosegla prejšnje kranjske klobase. Kvaliteta šunk, izdelanih v Ljubljani, je nepovoljna. Živahneje se kupujejo prvovrstne mariborske šunke. Divjačine na ljubljanskem trgu ni, ker restavracije in hoteli preplačujejo divjačino. — Najobčutnejše je popolno pomanjkanje jajc, kar povzroča zelo živahen izvoz naših jajc v Švico. Tako je izvozil neki trgovec iz Čakovca sam 48 vagonov jajc, nakupljenih v Sloveniji. Švicarji plačujejo jajca, postavljena v Maribor ali Čakovec, po 5 K komad ter vse druge režijske stroške. Popolno pomanjkanje jajc na našem trgu, vzlic temu, da se plačuje zanje vsaka cena, dokazuje, da Slovenija točasno nima preobilice jajc za izvoz. — Sadje je pri producentih ostalo na visoki ceni, ki jo je povzročil jesenski izvoz. Na ljubljanskem trgu stanejo jabolka prve vrste 6 K, druge vrste 5 K, tretje vrste 4 K, luksuzna jabolka 8 do 9 K. V splošnem je kvaliteta sadja na ljubljanskem trgu slaba. Kmečki sadni trg je bil pretekli teden živahen. Pripeljalo se je dokaj izvrstnega sadja. Cena se giblje med 5 in 7 K. Kostanj je letos jako slab ter se le malo kupuje. — Specerjsko blago je ostalo na starih cenah. Čena sladkorju je padla za 4 K. Kristalni sladkor 62 K kg, v kockah 68 K. — Odrasle perutnine je na trgu dovolj. — Pomanjkanje mleka je zelo občutno. Kvaliteta mleka posebno nekaterih zavodov se je znatno iz-

boljšala. Cena mleku je 6 K liter. — Peke se opozarja, da naj se živalno zanimajo za kvaliteto kruha ter zanačenje teže s ceno.

Najnovejša poročila.

RAZPUST ZAČASNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Ministrski svet je z ukazom od 28. novembra sklenil, da se razpusti začasno narodno predstavništvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

RAZPUST DEZELNIH ZASTOPOV.

LDU Belgrad, 29. nov. (ZNU) Ministrski svet je z ukazom od 28. novembra sklenil, da se razpusti narodna skupščina bivše kraljevine Srbije ter zemaljski sabor Hrvatske, Slavonije in Dalmacije v Zagrebu. Obenem se s tem ukazom smatrajo za razpuščene vsi ostali pokrajinski deželni zbori.

RATIFIKACIJA RAPALLSKE POGODBE V ITALIJANSKI ZBORNICI.

LDU Rim, 27. nov. (DunKU - Stefani) Ministrski predsednik Giolitti je v zbornici koncem debate o zakonskem načrtu glede ratifikacije rapallske pogodbe izjavil, da obstaja za varstvo manjšin splošna pogodba, ki izreka obveznost za spoštovanje manjšin. Pogodba Jugoslovanov v Rapallu da se niti ni doteknila tega vprašanja, ker poznajo tradicionalno, najbolj dalekosežno lojalnost Italijanov do drugih narodov. — Potem je bil sprejet z 253 proti 14 glasovom prvi del dnevnega reda Luzzattijevega, po katerem zbornica odobrava sporazum z dne 12. novembra. Drugi del dnevnega reda je bil sprejet soglasno. Drugi del veli: Zbornica izreka željo, da se v Rapallu proglašeni dobri odnosi razvijajo na skupno korist obeh pomirjenih narodov in Evrope; zaupajoč, da bodo oni deli narodov, ki so ostali onkraj obojnih meja, mogli v popolni varnosti uživati najsvobodnejšo uporabo jezika, kulturo in spoštovanje, priporoča zbornica vladi, da štiti velike ideale našega plemena in višje interese domačega gospodarstva na Jadranskem morju. Zbornica je nato sprejela zakonski načrt z 215 glasovi proti 15.

APEL APOSTOLSKEGA UPRAVITELJA NA D'ANNUNZIA.

LDU Rim, 28. nov. (Stefani.) »Corriere d'Italia« obavlja pismo apostolskega upravitelja reške škofije D'Annunzija, v katerem ga prosi upravitelj v imenu reškega prebivalstva, naj sklone mir. V pismu veli med drugim: Narod ni videl nobene možnosti, prenarediti rapallske pogodbe, in misli, da sedaj ne ostane nič drugega, kakor ukloniti se gotovemu dejstvu in z mirnimi sredstvi stremiti za vzvišenimi ideali.

DR. TRUMBIČ NA POTU DOMOV.

LDU Baker, 29. nov. (ZNU) Včeraj ob devetnajstih je došel semkaj s posebnim salonskim vlakom minister dr. Trumbič. Na bakarski postaji je njega, gospo in spremstvo (osebni tajnik Ostović, dr. Trinajstić, M. Marjanović in dr.) pričakoval komisar državne policije Ujčić z uradnim štomom ter g. Durbešić. Tr. Trumbič se je z avtomobilom peljal v mesto Bakar. Na potu v vasi Krasina ga je pozdravil istrski begunec, učitelj Prebolič z gniljivim govorom. Ljudstvo je plakalo. Okrog enaindvajsetih je dr. Trumbič z gospo in spremstvom med burnimi ovacijami prisotnega ljudstva odpoval v Split.

FRANCIJA IN VATIKAN.

LDU Pariz, 28. nov. (DunKU) Kakor poroča Agence Havas, je ministrski predsednik Leygues izpomenil svoje dispozicije. Vrnil se bo v ponedeljek v Pariz, da bi imel v zbornici napovedani govor o vzpostavitvi diplomatskih stikov z Vatikanom.

GRŠKA.

LDU Smirna, 28. nov. (Havas.) Semkaj so dospele britanske in italijanske torpedovke. Pričakujejo tudi ameriške in francoske vojne ladje.

LDU Toulouse, 29. nov. (Havas.) Včeraj je odplula francoska križarka proti Pirreju. Vrše se priprave za odhod nadaljnjih ladij.

LDU London, 28. nov. (Wolff.) Italijanski minister za zunanje posle grof Sforza je nočjo došel semkaj.

ANGLIJA IN KRALJESTVO SHS.

LDU London, 27. nov. (Presbire.) Na seji parlamenta dne 26. nov. je stavil poslanec Mac Nell vprašanje, ali je bila in kdaj je bila dementirana izjava, ki jo je dal Asquith dne 12. junija 1916 in ki obljublja, da bo Anglija nadaljevala vojno toliko časa, dokler Srbija in Črna gora ne vzpostavita svoje neodvisnosti. Mac Nell je tudi vprašal, ali je bil ata izjava sprejeta po sedanji vladi. Lloyd George je odgovoril, da je izjava točna, vendar pa da so nastale težkoče glede njene izvedbe. Mac Nell je ponovno stavil vprašanje, ali ostane Lloyd George pri politiki, katero je vo-

dila vlada z ozirom na cilje vojne in katero sta odobrili francoska in ameriška vlada in ali je ta politika politika sedanje vlade. Lloyd George je odgovoril, da ne gre za izpremembo politike, ampak da je glavno vprašanje to, kaj da želijo Črnogorci. Ako žele oni priti v jugoslovansko državo, ne obstoji noben razlog, zakaj bi se jim vsiljevala neodvisnost.

ZA VOJNO ODŠKODNINO.

LDU Berlin, 27. nov. (Dun. KU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Londona, da se je na prvi konferenci Lloyd Georgea in Leyguesa dosegel popoln sporazum glede podstav za plačanje obnovne vsote, katero dolguje Nemčija. Angleškim oficijelnim krogom je, kakor kaže, način ureditve temeljnih vprašanj jasen. Lloyd George je opustil misel, da bi se vsota določila že sedaj. Najprej se izvrši cenitev na Nemškem in šele potem se bo določila vsota.

ZVEZA NARODOV.

LDU Ženeva, 28. nov. (Švicarska brz. agentura) Pri razorožitveni komisiji je lord Robert Cecil predlagal ustanovitev posebnega urada za ugotovitev kršitev pogodbe, dokler se ne osnuje mednarodna blok. kom. Millen (Avstralija) in Lange (Norveška) sta zahtevala, da se uredi postopanje vsake posamezne države. Motta (Švica) je izjavil, da se strinja s predlogom lord Cecilia s pridržkom glede na položaj Švice zaradi nevtralnosti in velikega števila tučev. Fock je predlagal, naj se uporaba člena 16 prepusti posameznim državam. Na predlog, ki ga je stavil Bourgeois, je sklenila komisija, da mednarodna blokadna komisija ne bo stalna, ker je za to svet merodajen.

LDU Ženeva, 28. nov. (DunKU) Posvetujoča se vojaška komisija se bo na predlog sveta zveze narodov bavila s proučevanjem vojaških osnov Avstrije, Bolgarije in Albanije, ki žele pristopiti k zvezi narodov.

LDU Ženeva, 28. nov. (DunKU) Posvetujoča se vojaška komisija je sklenila, pozvati Zedinjene države ameriške, naj se udeležujejo posvetovanj neuradno tako, kakor se je zgodilo to že pri finančni konferenci v Bruslju in pri posvetovanjih o mednarodnem razsodišču.

LDU Ženeva, 28. nov. (Švicarska brz. agentura) Pri prvi komisiji je Ador (Švica) predložil resolucijo, v kateri na temelju predlogov bruseljske konference zahteva ustanovitev stalne gospodarstvene in finančne komisije. Njena naloga bi bila, pripravljati finančno konferenco za 21. t. m. v Ženevi, proučiti ustanovitev kreditne organizacije in po členu 23. pogodbe, ki velja za vse države enako, pretresati odredbe zoper nakupičenje sirovin v posameznih deželah in za njih razdelitev.

MAŽARSKA.

LDU Budimpešta, 27. nov. (MKU) Lokalni osebni vlak, ki se je nočjo ob devetih odpeljal z vzhodnega kolodvora, je pri Cinkoti zadel v tovorni vlak, bržkone zaradi napačno postavljenih ogibov. V osebni vlaku je bilo zlasti mnogo delavcev. V nekaterih vagonih je bilo lahko upalivo blago, ki je eksplodiralo, tako da je več vagonov zgorelo. Dosedaj so našli enega mrtveca in več ranjenecov.

LDU Budimpešta, 28. nov. (MKU) Uradni list objavlja odredbo glede izvedbe odredbe z dne 19. nov. t. l. glede na enakopravnost narodnih manjšin, zlasti glede uporabe jezika.

IRSKO VPRAŠANJE.

LDU London, 27. nov. (Wolff) V Dublinu so pretekli teden aretirali 300 ljudi. Včeraj sta bila ob napadu pri Frermey ubita dva vojaka ter ranjena dva vojaka in en častnik.

LDU Pariz, 28. nov. (Havas.) Listi poročajo iz Londona: Včeraj so bile izdane nadaljnje odredbe za varstvo raznih poslopij glavnega mesta zoper eventualne napade sfinajnovcev. Okoli poslopij, kjer stanujeta Lloyd George in Bonar Law, kakor tudi okoli nekaterih ministrstev, so zgrajene barikade. Pravica do vstopa v parlament je preklicana. Kakor poroča »Journal«, je vhod v tajništvo za Irsko zaprt z železno verigo. Sir Greenwood se vozi po glavnem mestu v oklopnem avtomobilu. Urad za zunanje posle je podoben trdnjavi.

HARDINGOVA POLITIKA.

LDU Haag, 27. nov. (Wolf) Kakor poroča »Nieuw Courant«, je izjavil Harding v svojem govoru v Panami, da bo njegova politika težila za skupnim delovanjem Severne, Srednje in Južne Amerike.

POLJSKA ZELI MIRU.

LDU Varšava, 29. nov. (Brezlično.) Zunanji minister je izjavil častnikarjem: Najbolj vroča želja Poljske je, skleniti končnovojni mir. Minister je izrazil svoje prepričanje, da bi mogla Poljska gotovo voditi vojno, če bi bila prisiljena k temu, in da bi to vojno tudi gotovo dobila. Minister je prepričan, da boljše veliki ne žele zopet pričeti vojne, čeprav meni on, da Poljski niti sedaj niti spoulati ne grozi vojna, vendar pa je treba paziti.

ENTENTA NI PROTI KRALJU KONSTANTINU.

LDU London, 29. nov. (Brezlično.) »Sunday Times« doznava, da zavezniki sicer ne bodo povzročali težkoč vrnitvi kralja Konstantina na grški prestol, če se grški narod v glasovanju odloči za to, pač pa bodo skrbeli za to, da njihovi interesi v Orientu ne bodo v sled tega trpeli.

BORZA.

LDU Zagreb, 29. nov. Devize (vse vezane): Berlin 198—200, Italija 505—514, London 440—470, New York 135—137.50, Pariz 818—822, Praga 166—168, Švica 2050—0, Dunaj 27.60—27.75. Valute: dolarji 136—136.50, avstr. krone 29—31, carski rublji 85—90, 20 kron v zlatu 460 do 465, francoski franki 835—850, napoleon 460—465, nemške marke 198—200, leji 195—205, ital. lire 500—503, turška lira v zlatu 485—490, čehoslovaške krone 0—165.

LDU Curih, 29. nov. Devize: Berlin 9.32½, Holandija 194.80, Newyork 637, London 22.31, Pariz 38.90, Milan 23.70, Bruselj 41.30, Kodanj 86.50, Stockholm 123.15, Kristijanija 86.50, Madrid 83.50, Buenos Aires 220, Praga 8, Varšava 1.40, Zagreb 4.85, Budimpešta 1.45, Bukarešta 9.45, Dunaj 1.95, avstrijske žigosane krone 1.40.

LDU Dunaj, 29. nov. Devize: Zagreb 360.50—366.50, Milan, Trst 1840—1880, Sofija 597.50—617.50, Pariz 3075—3125, Praga 599.75—605.75, Budimpešta 98.50, Varšava 95.75—98.75. Valute: nemške marke 729—735, švic. franki 7875—7925, franc. franki 3050—3100, ital. lire 1825—1875, levi 600—630, poljske marke 102.35 do 106.25, čehoslovaške krone 607—613, jugoslovanski dinarji 1445.

LDU Praga, 29. nov. Devize: Curih 1298.50, Belgrad 243, Zagreb 60.50, Dunaj 16.20, Milan 312, Pariz 506.50. Valute: jugoslov. dinarji 237, avstr. krone 16.20, levi 98.25, ital. lire 309, francoski franki 503.50.

Katoliški vestnik.

c Ženeva. Ko je bila otvorjena prva seja zastopnikov »Zveze narodov«, je opravil pontifikalno mašo škof Msgr. Besson. Pri tej svečani službi božji je bil zvezni predsednik Motta z zastopniki zenevske vlade, dalje glavni tajnik Zveze narodov Sir Eric Drummond ter znatno število delegatov in diplomatov. Msgr. Besson je imel tudi nagovor, v katerem je z v resnici magistralnimi besedami obrazložil katoliško stališče nasproti Zvezi narodov. Ko je škof po končani službi božji v slovesnem spredu zapustil cerkev, je bilo pred svetiščem vse trdo ljudi, ki niso mogli v cerkev. Škof je stopil na vzvišen prostor ter podelil ogromni množici blagoslov. Vsi so se spoštljivo priklonili ali pa poklekli.

Orlovski vestnik.

Seja predsedstva in vaditeljskega zbora Orliške zveze se vrši v sredo ob 4. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni (III. nadstropje).

Sentpeterski Orel v Ljubljani ima v sredo zvečer ob pol 8. uri redni fantovski večer. Govori br. Fr. Terseglav. Pridite zanesljivo vsil! Po fantovskem večeru razgovor o Miklavževem večeru. — Predsednik.

Ljubljana, Sv. Jakob. Danes ob pol 8. uri zvečer odborova seja. Na sporedu je zelo nujna zadeva, zato udeležba vseh odbornikov potrebna. — Po seji fantovski večer. Udeležba vseh rednih članov, telovadcev in netelovadcev, obvezna. — V sredo zvečer telovadba kot običajno.

Turistika in sport.

»Sport«. Izšla je 23. številka »Sporta«, ki prinaša sledečo vsebino: Radogorski; Program smučarjev. — Alpske vožnje in Jugoslov. avtomobilni klub. — Prvenstvo Slovenije 1920. — Nogometna tekma Avstrija-Ogrska. — Gostovanje Gradjankega na Dunaju. — Sportna zveza. — Službene objave. — List je dobro urejen, krasijo ga mnoge slike.

Prosveta.

pr Opozarjamo na koncert v proslavo narodnega praznika, ki se vrši danes v »Unionu« točno ob 8. uri zvečer. Med izvajanjem posameznih točk sporeda vstop v dvorano ni dovoljen. Prodaja vstopnic v Dolenčevi trafikii v Prešernovi ulici in zvečer pri blagajni. (K)

pr Koncert Sevcikovega komornega kvarteta iz Prage se vrši dne 2. decembra ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. — Spored: 1. A. Dvořak: Kvartet F-dur op. 96. 2. L. V. Beethoven: Kartet B-dur op. 18. št. 6. 3. E. H. Grieg: Kvartet C-moll op. 27.

pr Izidor Cankar: Obiski. »Obiski« Izidorja Cankarja so razgovori z našimi prvimi književniki, glasbeniki, slikarji in igralci o njih osebnem umetniškem razvoju in o njih umetnostnih nazorih. Teh

obiskancev je dvanajst, med njimi vsa najznačilnejša imena sodobne slov. umetnosti, in sicer: Ivan Cankar, Fr. S. Finžgar, Foerster Ant., Jakopič Ribard, Jama Matija, Gojmir Krek, Lajovic Anton, Ksaver Meško, Silvin Sardenko, dr. Ivan Tavčar, Anton Verovšek in O. Župančič. »Obiske« krasi dvanajst portretov in avtogrami obiskancev. Knjiga je zanimiva, ker nam odkriva pogled v skrivnosti umetnikovega dela, pred katerim se ljubitelju umetnosti zastor praviloma ne razgrinja, in važna za vse panoge naše umetnosti, ker hrani nepotvorjene, zgodovinsko zanesljive izjave naših prvih duševnih delavcev o njih osebnih umetnostnih ciljih in njih sodbe o sodobnikih. Nova Založba je knjigo krasno opremila in jo izdala v odličnem, salon-skem formatu, tako da to delo ne bo le pomoček znanstveniku, ki se ukvarja z našo kulturno preteklostjo in užitek ljubitelju umetnosti, marveč tudi kras na mizi naših družin. Knjigo prodaja Nova Založba na Kongresnem trgu po 48 K nveazan in 60 kron vezan izvod ter vse druge knjigarne.

pr Razstavljene slike. V izložbi knjigarne tvrdke Kleinmayr in Bamberg na Miklošičevi cesti je razstavil akademični slikar Sterle več svojih slik. Med njimi se nahaja tudi slika gospoda Otomarja Bamberg starejšega, ki je prav dobro pogojena. Slika je naročila Kranjska hranilnica za svojo slavnostno dvorano. — Kakor znano, je gospod Bamberg, ki je načeloval Kranjski hranilnici od leta 1906, dalje, lani s prejšnjim hranilničnim odborom odstopil in je bil za njegove zasluge od občnega zbora Kranjske hranilnice izvoljen častnim članom. Gospod Bamberg je vže več nego 40 let član Kranjske hranilnice, ki je med tem časom zelo napredovala. Za njegovega predsedstva se je med drugimi iz hranilničnih sredstev ustanovilo tudi zavetišče za neozdravljive.

pr Šišič, Dokumenti o postanku kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 1914—1919. Str. 329. Izvanredno izdanje Matice Hrvatske. Članska cijena 36 kruna knjižarska cijena 44 kruna. Počevši od manifesta srpske vlade od 25. jula 1914. iznosi se u ovoj zbirci dokumenata sav rad na domu i tujdini za naše oslobodjenje. Općinstvo dobiva prvi put u ruke autentične podatke o radu službenih i neslužbenih krugova u Srbiji, u Rimu, Londonu, Parizu, Ženevi, Krfu, Solunu, Sjevernoj i Južnoj Americi, te napokon u Narodnem Vijeću u Zagrebu, i onda u Beogradu. Gezeza naše države tečajem velikoga rata i u vrijeme sloma bivše austro-ugarske monarhije jasno izlazi pred naše oči iz te korisne knjige. Tkožod se bavi politikom kod nas, ne bi smio biti bez te knjige.

pr Mila n Puželj: Naša leta. Znanji pripovednik Puželj je izdal v samozaložbi pod gorenjim naslovom izbor svojih novel. Knjiga obsega nad 11 tiskanih pol ter stane kupljena pri avtorju 28 kron, z ovajem in poštnino 1 krono 50 vin. več. Naroča se pri pisatelju, Ljubljana, Kongresni trg št. 7/II.

pr Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga izda »Slovenska Matica« v Ljubljani, se ravno kar tiska. Ves zemljevid bo 93 cm širok in 127 cm dolg ter izide na štirih listih, ki se lahko rabijo posamezno ali pa se dajo zlepi. Vsak od štirih delov bo stal po sedanjih stroških sodeč 20 kron, torej celoten zemljevid 80 kron brez nalepljenja. Naročnino sprejema Matica takoj in sicer 80 kron (poštnina posebej) na račun enega izvoda. Če bodo stroški večji, kar pa ni pričakovati, bodo morali naročniki še primerno vsoto doplačati. Mnogo matičarjev je plačalo naročnino za zemljevid in nalepljenje že pred vojno. Ta plačila bo Matica vračunala.

pr Umetniški parlament. »U. J. L. U.«, ki se snuje z veliko vneto s sodelovanjem vseh umetniških krogov v naši kraljevini, obeta roditi najlepši sad. Kakor smo že javili, se bo vršil o Božiču v Zagrebu kongres jugosl. likovnih (upodabl.) umetnikov, v katerem bodo zastopani vsi umetniki po delegatih. Ti delegati bodo kot izvoljeni poslanci tvorili nek umetniški parlament, ki hoče vzeti v svoje roke vse važnejše um. zadeve v državni sploh, kakor n. pr. oddajo javnih naročil, razpis konkurenca za javne in druge javne namene, podpiranje umetniških korporacij in podjetij, umetniško šolstvo in um. vzgojo sploh, socialno skrbstvo za umetnike itd. Srbski umetniki so izvedli že podrobno načrte za izvršitev tega programa s pomočjo umetniškega sveta, ki bi naj bil prideljen prosvetnemu ministertvu. Zadnji cilj združenja je dosega preustrojitve tega ministertva v ministertvo za prosveto in umetnost. Če se to doseže, bo razvoj umetnosti postavljen na popolnoma druge noge. S tako uvedbo bomo Jugoslovani prednjačili vsem državam v Evropi. Talentov imamo mnogo: če bo vsakemu dana prilika, da se razvije po svojih sposobnostih, bo moč gove v razmeroma kratkem času nadoknaditi, kar smo v času suženjstva zamudili. Razume se, da je ta umetniški pokret pop. izvenstrankarski, in umetniki pričakujejo, da bodo našli razumevanje in podporo za svoje načrte pri poslancih in ministrih vseh strank.

Razne novice.

r Svetovna situacija bombaževinarske obrti. Največ bombaževine pridelava Daljni vzhod, to je Vzhodna Indija, nolandse naselbine, Filipini, Kitajska itd. V rečenih razmerah je situacija taka: Zivljenjske razmere v teh krajih se niso mnogo podražile za domačine, ki so prvi odjemalci bombaževinastega blaga in zato zaslužek teh slojev tudi ni dosti večji kakor je bil v predvojni dobi. Prodilni izdelki pa so se tri- do štirikrat podražili, tako da si ondotni domačin pri skoraj istem zaslužku ne more nabaviti toliko blaga kakor pred vojno. Tudi je v teh deželah zrastle evropski obrti jako nevarne tekme v japonski obrti. Seveda gre tu v prvi vrsti za ceno robo, ki je na Daljnem Vzhodu glavno konsumno blago. Japonska bombaževinarska obrt je prav zdaj v težki krizi, ker ima ogromne zaloge, ki bi se jih rada kar najprej mogoče iznebila. Zato so znižali ceno za 50 odstotkov, ter so poplivali s svojimi izdelki skoraj ves Daljni Vzhod, posebno pa še Kitajsko in pa otoke, kakor Javo, Borneo itd.

r Pri stavki angleških rudarjev je izplačala rudarska zveza na podporah dva milijona funtov šterlingov, a izguba delavcev na medbi je dosegla 15 milijonov funtov šterlingov. Angleško delavstvo je sicer zmagalo pri stavki, ali vendar je treba s stališča mednarodne solidarnosti proletariata pripomniti, da je svetovni proletarijat zaradi zadnje stavke angleških premogarjev oškodovan, posebno tam, kamor Angleška premožja izvažajo. Na Laškem n. pr. stane funt angleškega premoga več kot funt riža. Tu se zopet vidi, kako se takozvana mednarodna solidarnost proletariata z mirno dušo prezre, kadar gre za lastni žep.

r Izguba ruske sovjetske armade. Glasom objave boljševiškega vojaškega sveta je izgubila sovjetska armada na južni fronti od maja do septembra 1920 45.000 mrtvih, 60.000 ranjenih, 80.000 ujetih in 30.000 dezerterjev.

r Ogromna tatrinska dragocenih slik iz poljske narodne galerije v Lvovu. Pred boljševiškim vpadom so pripeljali dragoceno zbirko poljske narodne galerije iz Lvova v Krakov. Te dni so jih prepeljali iz Krakova zopet nazaj v Lvov in ko so odprli, se je pokazalo, da je zmanjkalo med potjo nad 100 dragocenih originalov odličnih poljskih slikarjev: Chlebovskega, Kossaka, Zmurka, Maczewskega, Grotgerja, Siemiradskega, Stanislawskega, Wygrzywalskega, Sandosa, Szupjeja, Lipinskega, Grabowskega, Denbicekega, Hoffmanna in drugih. Škoda znaša milijone. Tat je že v rokah pravice.

r Warren Gamiliel Harding se je rodil 1870. l. na farmi Blooming Grove v državi Ohio, kjer je bil njegov oče zdravnik. Študiral je v Chikagu. Da je mogel študirati, je slikal sebe in čite. Ko je dovršil študije, se je učil tiskarstva, nato pa uredniških poslov. Kasneje je ustanovil svoj list »Star«. Iz lista, ki je stal ob robu propada, je napravil prvovrstno podjetje, ki je danes opremljen z vsemi najnovejšimi in najmodernejšimi stroji novinarske tehnike. Harding je prvi ameriški predsednik, ki je zšel iz novinarskega stanu. L. 1899. je bil Harding izvoljen za državnega senatorja a l. 1904. pa za guvernerjevega namestnika. Dva leti pozneje se je pridružil Taftovi republikanski stranki. L. 1916. je imel na republikanskem kongresu glavni govor, ki mu je pridobil njegov politični ugled.

r Drago gledališče. V državnem gledališču na Dunaju so zvišali cene sedežev tako, da stane najcenejši sedež na četrti galeriji 50 K. Kdor pa hoče sedeti v parterju, mora biti ne samo bogataš, ampak — defravdant ali zločinec drugačne vrste. Srednjim slojem je na ta način zabranjen dostop h klasičnim delom, kaj šele delavskemu ljudstvu. Niti duševnega kruha jim ne dajo več. Najbolj razumevni del občinstva bo na ta način ostal doma, ali pa obiskoval — kinematografe.

Čehoslovaške zadeve.

č Fr. Ks. Meško v češki prestavi. Nedeljska priloga lista »Našinec« št. 265 prinaša prestavo Meškovega »Mir božji« (Klid božji). Prestavil je O. F. Babler.

č Pomirjenje na Češkem. »Našinec« poroča 21. nov. na podlagi telef. vesti, da je v Pragi, Nemški Češki in na Moravi nastal mir. Vsi češki listi in vse češke stranke so dale signal za konec demonstracij, ker so že začeli prevratni elementi izrabljati nemire za svoje »delo«. Vlada je dala Nemcem zagotovilo, da se jim bodo nemški domovi v Pragi in Brnu, koder so jih zasedli demonstranti, zopet vrnil in da bo vso škodo povrnila država. Le glede lastništva deželnega gledališča, ki je prešlo pred 50. leti v nemške roke in ki je zadnje demonstracije prelevile v češko, se še pogajajo. Vladno in socialistično časopisje presoja protinemške demonstracije neprijazno in opozarja na slabe politične posledice, ki so jih te demonstracije povzročile. V tujini da so povsod napravile slab vtis, doma so pa na veliko škodo republike razširile prepad med nemškimi in češkim narodom. Temu nasproti pa vse nemško časopisje, da se je predsednik Masaryk odlo-

čil za parlamentar, vlado in da zopet skuša udeležiti načrt česko-nemške politične večine in da se pogaja z nemškimi socialisti za vstop v vlado. Če je to res in do take zveze res pride, bo to čuden konec protinemških in protizidovskih nemirov!

č Težave českoslovaškega parlamenta. Po 14 dnevnem razburjenju, razbijanju šip, podiranju Jožefovih spomenikov in skoraj že začetkih meščanske vojne je došlo do divnega streznenja na obeh straneh in misel na koalicijsko vlado se je vrnila. Država, katere glavno mesto je bližje Parizu, angleški obali, Rimu, Sofiji itd. kakor svoji vzhodni meji, ima v parlamentu 16 strank, katero število bo pa presehalo 20, ko bodo izvršene volitve na Tešinskem in v Užhorodskem ozemlju, ki ima med predvalci 3 milijone besnih nasprotnikov države (Nemce in Madjare), na vseh straneh nasprotne sosede, doma pa prijeten kulturni boj, mora za vsako ceno zaprečiti, da bi ulica in vojaštvo delalo politiko, 8 čeških strank šteje 199 poslancev, nemške in madjarske stranke pa 82. Do trdne pozicije rabi vlada večino vsaj 168 poslancev. Te večine ni mogoče izmed čeških strank tvoriti drugače, kakor da se združi na vladi najmanj pet strank, ki si pa po svojih programih tako nasprotujejo, da je vlada popolnoma nesposobna za dalekosežnešo reformistično politiko. Češka vladna koalicija nujno združuje socialiste in kršč. socialno ljudsko stranko, katere bi niti česko-nemška koalicija s soc. demokratično večino ne mogla pogrešati. Nove volitve bi nič ne izpremenile na situaciji, kvečjemu bi pridobili na moči ljudska stranka in komunisti. Politične razmere torej tudi na Češkem nujno diktirajo pravični sporazum med posameznimi sloji in narodi, sicer država trpi na svojem obstoju. Vzlic temu se kulturnobojni elementi ne znajo krotiti. S svojo protikatoliško gonjo rušijo podlago mlade države. Rim hočejo uničiti, uničujejo pa le Prago in državo!

č Vojaštvo in politika na Češkem. Na Češkem imajo vojaki volivno pravico. Dali so jim jo svobodnomiselni voditelji v prepričanju, da bodo s tem udarili katoliško stranko. Pa so udarili državo! Zadnje demonstracije, ki so jih začeli legijonarji in vojaki in ki so po mnenju vlade državi in češkemu narodu zelo škodovali, so povzročile tudi v tej zadevi nove misli. Stranke agitirajo med vojaki z raznimi obljubami in zavajajo vojake v nasprotje z nekaterimi strankami, kar vodi ob gotovih prilikah do oborožnih nastopov v političnih zadevah. Armada ni več, kar bi morala biti po svojem zvanju: zanesljivo orožje v rokah vlade. Vojak, ki se aktivno udeležuje politike, ni več dober vojak.

č Nekaj številčnik o češki armadi. V ministertvu narodne obrane služi 954 civilnih oseb (kanclistov in slug) in 787 vojakov, med temi 17 generalov, 43 polkovnikov, 68 podpolkovnikov. (V avstro-ogrski monarhiji je bilo 1918. l. v vojnem ministertvu vseh oseb 508.) Francoska vojaška misija v Pragi sestoji iz 223 oseb, ki imajo 27 avtomobilov na razpolago in stane letno 13 milijonov. Pri českoslovaški železniški četni (5265 mož) je nastavljenih 221 častnikov, Telegrafični polk, 1720 mož, ima 17 polkovnikov, 3 podpolkovnike in 3 majorje. Letalci, 3833 mož, imajo 2 generala, 13 polkovnikov, 12 podpolkovnikov in 22 majorjev. Sanitetni zbor šteje 1000 mož in 4 generale, 61 polkovnikov, 35 podpolkovnikov, 45 majorjev. V celoti šteje českoslovaška armada v mirnem stanju: 65 generalov, 537 polkovnikov, 834 podpolkovnikov, 1552 majorjev, 2911 stotnikov, 2812 nadporočnikov, 1772 poročnikov, 640 podporočnikov, 14.470 polklicnih podčastnikov in 123.616 mož ter 34.814 konj. Za l. 1921. so določeni stroški za vojaštvo 2 milijardi 268.830.110 českoslovaških kron. Priprava na svetovni mir.

č Cene zemljišč in stavb v moravski Hani so dosegle čisto višino. Kmečki grunti se prodajajo za 800.000 do 1 milijona českoslov. kron. En mernik zemlje stane 4500 do 9500 K. Hišica s 3 sobami, kuhinjo in malim vrtom se je prodala za 180 tisoč kron. Enonadstropna hiša z majhnim dvoriščem brez vrta za 200.000 K. Pri razdelitvi gruntov v razprodaji se dobi tudi nad milijon kron.

Poljska.

p Sestava poljskega senata. Po sprejetju raznih izpremenjevalnih predlogov obstoji pri ustavotvorni komisiji načrt, po katerem bo sestavljen senat iz: poslancev, ki jih voli ljudstvo direktno, tajno in neposredno (četrtina celotnega števila poslanske zbornice) in iz 5 predstaviteljev katoliške cerkve (1 unijat) ter 3 predstaviteljev drugih verstev.

p Uradni jezik v Gdanskem — nemški. Tako je določila mednarod. komisija, ki tudi ne dovolj nikakih utrdb na kopnem in v luki. Poljščini je zagotovljena pravica v šolah, v upravi in pri sodišču. — Kaj pa pravica slovensčine v Trstu in v Celovcu?

p Strah Judov — srednjeveški duh. Sijastično glasilo poljskih Židov, »Nowy Dziennik«, piše o razmorah židovstva v

poljski državi: Poglavitni vzrok zamotane-ga židovskega vprašanja na Poljskem, je duševno srednjeveštvo, ki vlada v poljskih deželah. Izobraženci tu razven za leposlovje, kritiko, literaturo, gledišče in politiko nimajo nobenih interesov. Redko-kje se kakšen malopomenben človek bavi s filozofičnimi, prirodoslovskimi, historičnimi i. dr. problemi. Temno in gluho je še popolnoma v oziru višjega intelektualizma v zemljah poljske republike, Walter, Strauss, Kant, Darwin, Mach tu še niso razvili svojih talentov. Kako malo je na teh poljanah resnično prosvitljenih ljudi s svetovnim pogledom čiste humanizma. — O Rusiji, koder judje komandirajo boljševike, pišejo drugače, ker tam se intelektualni ljudje pečajo korenito z najvišim problemom, kako bi najhitreje uničili največji narod in državo, da bo za žide več prostora. Kakor je videti, je srednjeveški duh najboljšo sredstvo zoper Jude.

p Ostanki ukrajinske armade so večinoma prestopili Zbruču in se predali poljskim oddelkom. ki jih internirajo v taborih na zapadu. Dozdej so razorožili 10.000 mož in prevzeli 3000 konj. Vlada in ministri Ukrajine so se nastanili v Czortkoku. Od ustja Zbruča do Szatanowa stoji boljševiki na meji Poljske, ki je ne prestopajo.

p Zunanja politična propaganda poljske države, ki je zelo razvita, stane veliko denarja. Vzdržuje več propagandnih časopisov, n. pr. »La Pologne politique, literaire et artistique«, »L'Est Polonaise«, od l. 1918. je izdalo društvo »Les amis de Pologne« že celo knjižnico brošur in knjig o Poljakih, ki skušajo pridobiti tujino za poljske interese.

p Japonska misija v Lvovu. 17. in 18. nov. sta bivala v Lvovu dva Japonca, tajnik japonskega poslanstva Njeda in Funac Mijakava, tolmač poslanstva, oba člana mirovne konference. Priključil se jima je tudi pomorski kapitan Mitsuma Yoni. Potujejo po celi Poljski državi, da si pridobe informacij v trgovinskem oziru. Obiskavajo tudi uredništva časopisov. 19. novembra so odšli Japonci v Borislav, kjer so si ogledali petrolejske vrelce. Čez Krakov so se odpeljali v Varšavo, kjer ostanejo cel mesec, da se seznanijo s političnimi razmerami.

p Strašen umor v Biali podlaski, 3 dečki od 9. do 14. leta starosti so umorili 50 letno Judinjo in 14 letnega njenega sina. Prerezali so jima grla.

p Velika nesreča na železnici med Tarnopolom in Zbaražem. 19. nov. zjutraj je skočil iz tira tovorni vlak, ki je vozil vojaštvo. Več vagonov je bilo zdrobljenih, 10 vojakov mrtvih, okoli 60 pa več ali manj težko ranjenih, ki so jih odpeljali v tarnopolsko bolnišnico. Vzrok nesreče je še neznan.

p Petljurova armada na umiku pred boljševiki. Poljski listi poročajo, da so v bližini Tarnopola Poljaki razorožili in internirali 3 Petljurove divizije, ki so na umiku stopile na poljsko ozemlje. Oddelek 800 mož in 24 topov je pa pobegnil na rumunska tla. Petljura je naprosil poveljnika 4. rumunske divizije, generala Jadicca, da mu dovoli pravico asila za njegov štab v Rumuniji.

p Nemci v Gdanskem groze Poljakom. Ker je antanta poverila Poljski državi nalogo vojaške obrane svobodnega mesta Gdansk, se nemško časopisje silno razburja in napoveduje skorajšnji izbruh vojne gdanskih Nemcev proti Poljakom, torej meščanske vojne.

Gospodarstvo.

g Trgovinske zveze med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Nemška Avstrija stavlja vedno znova zapreke našemu trgovinskemu prometu s Čehoslovaško. Zato je čehoslovaško ministertvo za promet organiziralo posebne tovarne vlake, ki naj bi vozili med obema državama v vsaki smeri enkrat na teden. Ta načrt je zopet onemogočilo dunajsko ravnateljstvo južne železnice, ki je ta promet ustavilo, češ da so na potu iz Trsta velike množine živeža za Avstrijo.

g Parobrodno društvo »Avstro Americana«, ki se sedaj zove: »Cossulich Societa Triestina di Navigazione« bo izdala 100.000 novih delnic in povišala svojo delniško glavnico od 40 na 60 milijonov lir. Starim delničarjem se bo ponudila ena nova delnica za štiri stare po ceni 400 lir za en komad.

g Ureditve carine na Ogrskem. Ogrsko trgovinsko in finančno ministertvo pripravljata na podlagi predlogov interesiranih strokovnih korporacij nov carinski tarif. Predlagane so štiri carinske liste. V prvo spada carine prosto blago, n. pr. živila, kurivo, premož. Za blago druge vrste bi se plačevala znižana carina; tako blago so predvsem surovine in polfabrikati. V tretji listi so predmeti razkošja, pri katerih bi se carinsko naplačilo določilo paritetno z zlatom in bi znašalo petdesetkratno carinsko osnovno postavko. V četrto listo bi se sprejeli vsi ostali predmeti. Sedaj je prinašala carina ogrski dr-

žavi okoli 100 milijonov mesečno največ od uvoza tekstilnih produktov, dalje od železa, papirja in usnja. Uvažalo se je do-slej največ iz Avstrije in Nemčije. Je znatne količine pa iz atlantskih držav, čemur je kriva visoka valutna razlika.

g Nemške izvozne cene za železo. Nemčija je določila sledeče cene za izvoz železa v palicah in formi: za Holandsko 160 gold., Švico 350 frank., Italijo 350 lir, Avstrijo in Čehoslovaško 3200 mark, Balkan 3500 mark, Poljsko 4000 mark, Španijo 375 pezeta, Belgijo 900 frankov, Francosko 950 frankov, Angleško (za angleško tono) 17 f. šterl., Švedsko 300 K, Finsko 3300 mark. Dansko 400 K, prekoceanske dežele 55 dol. za tono. V inozemstvu tekmujeta z Nemčijo predvsem Belgija in Francija. Ker stane v Avstriji železo v palicah okoli 12.000 n. a. K, ne more priti nemški trg za nas v poštev, ker je nemško blago, če vpoštevamo prevoznino, najmanj dvakrat dražje.

g Trgovska pogajanja med Avstrijo in Bolgarsko. Med Avstrijo in Bolgarsko so se vršila pred kratkim pogajanja glede začasne ureditve trgovsko-političnih odnosov ter so privedla do sporazuma. 16. novembra je izročil bolgarski konzularni zastopnik P. Dorov v avstrijskem zunanjem ministertvu noto, s katero se priznajo avstrijskemu blagu na Bolgarskem največje ugodnosti (takozv. Meistbegünstigungsklausel), in prejel noto z istim priznanjem glede bolgarskega blaga v Avstriji. Sporazum velja do 21. avgusta 1921.

g Južna železnica. Pred kratkim se je poročalo, da je povabila francoska vlada vse štiri države, v katerih ima svoje proge južna železnica, namreč Jugoslavijo, Avstrijo, Ogrsko in Italijo k pogajanjem v Pariz. Vse štiri države so temu predlogu pritrile in v tem smislu odgovorile francoski vladi.

g Čehoslovaki in promet na Donavi. Čehoslovaška delniška paroplovna družba se je pogodila z angleškim River-sindikatom glede ustanovitve družbe za paroplovni promet na Donavi. Angleški sindikat prevzame 40 odstotkov sedanjega in bodočega delniškega kapitala.

g Nemško-angleški promet. Od var dni obstoji zopet redni parobrodni promet med Hamburgom in Hüllom, ki ga vzdržuje nemško parobrodno društvo z nemškimi parniki.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 30. 11. 1920. 11. 1920.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termomet. v C	Termomet. v F	Rel. vlaž. v %	Vis. v m
27. 11. 21 h	745.1	-15	—	megla	—
28. 11. 7 h	744.8	-1	—	megla	—
28. 11. 14 h	744.1	1.6	0.7	megla	—
28. 11. 21 h	743.4	1.6	1.2	megla	—
29. 11. 7 h	745.4	0.1	0.5	megla s. z.	—
29. 11. 14 h	742	5.3	0.4	megla z.	—

Jugoslovanski skladni koledar za leto 1921 je ravnokar izšel v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena 30 kron. — Trgovci dobe popust.

Žepni koledarček za leto 1921 je tudi izšel istotam v prikupljivi in priročni mali žepni obliki in zelo okusni vezavi. Cena 12 kron, trgovci dobe znaten popust.

Srbska početnica. Ta knjiga je pravkar izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Odkar je razprodana knjižica »Cirilica« in tudi razne izdaje srbskih bukvarjev, se je pokazala nuja potreba sestaviti poseben bukvar ali srbsko početnico za Slovence. Knjiga ima služiti samouku, ki se želi priučiti pisani in tiskani cirilici in temeljni pojmom srbohrvaškega jezika. Namenjena pa je tudi šolskemu pouku in vabimo vse strokovne učitelje srbohrvaščine, ki žele knjigo v svojih razredih upeljati, da stopijo z založništvom v dogovor. Cena posameznemu izvodu znaša 12 K. z draginsko doklado vred. Tisk knjige je krasen, rabile so se za njo posebej naročene nove črke. Knjigo naj si omisli vsak, ker na slovenskem književnem trgu nimamo nobene bolj primerne.

Zivljenjepisi blažene Ludvike Marijankove, soustanoviteljice hčerka k. k. k. ljubezni (usmiljenih sester) je izšel v mali priročni brošurici. Cena posameznemu izvodu z draginsko doklado vred. 40 vin. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Stare in noveše slovenske knjižarne. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. V prvi vrsti išče Janša-jevo podvulgo vse zhebellarje. Ta knjižica je izšla t. 1792; knjigarna kupi pa tudi druge slovenske knjige.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
 „Svetla“, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJEJE:
Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
 „Balkan“, L. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICI
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
LEKARNE
 „Pri Mariji Pomačaj“, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
 „Uranus“, Mestni trg 11.
TRGOVINE S PAPIRJEJEM
 „Uranus“, Mestni trg 11.
RESTAVRACIJE
 „Perles“, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Zuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDIČIJSKA PODJETJA
 „Balkan“, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Über F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ZELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri „zlati lopati“ Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Šivilja - „Rusinja“ večja najfinjšega dela išče primerne službe, grem tudi k boljši rodbini kot vzgojiteljica. Ponudbe na up. teza lista pod „ŠIVILJA 4803“.

Stanovanje se odda takoj, meblirana soba z uporabo kuhinje, zakonskima brez otrok, najra e železničarju. Pismene ponudbe pod „Zelezničar 4806“ na upravo „Slovenca“.

Proda se: 2 kante od petroleja, 1 polveliki niklasti svetilnik za gostilno na petrolej, 1 izložbena svetilka na plin z vpejljavo. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 4805.

Proda se: lepa rumeno pleskana polpokrita kočija, skoro nova, za enega ali dva konja. Cena po dogovoru. Poizve se v upravi lista pod „KOČIJA 4808“.

Mleko dnevno 20 lt. potrebujemo. — Kdo nam bi ga dostavljaj? — Ponudbe na kavarno „Sion“, Ljubljana.

Obvestilo.
 Naznanjam slavnemu občinstvu, da pridejo po svoje ure, katere imajo pri podpisani tvrdki v popravilu, ker se vrši 7. dec. razprodaja. Pridite do tega dne po svoje blago, ker se stem dnevom trgovina razousti. Spostovanjem Tvrdka K. Linhart, Gosposvetska cesta 7.

Šivalni stroj, dobro ohranjen, se proda radi odpotovanja. Tacen št. 24, pošta št. Vid nad Ljubljano.

Vdova uradnik, brez otrok, 30 let najraje v Mariboru. Prevzame gospodinjstvo pri starejšemu gospodu, ali v zupnišču, ali orožniški postaji. Sprejme tudi službo uradnice ali blagajničarke, ali vsaj dober nasvet do 15. decembra na naslov: Vdova uradnika, na upravo Slovenca. 4816

Sprejme se takoj pridna, poštena in stedijska

Po nizki ceni se proda **šivalni stroj**, — dobro ohranjen — Poglea se ga pri g. Matiju Derca, Gosposvetska cesta št. 6.

Pletilni stroj dobro ohranjen se kupi. Naslov pove uprava. pod št. 4763.

ženska moč
 ki bi pomagala gospodinji; znati mora kuhati, šivati, likati. Prednost imajo starejše moči. Hraua, stanovanje in čevlji prosto. Plača dobra, po dogovoru. Poizve se v upravi lista pod „ženska moč 4810“.

Dražbeni oklic.

V zapušinski stvari po Robertu Koprinski iz Požege se vrši na prošnjo dedičev **v soboto dne 11. decembra 1920.**
 ob 10. uri dopoldne v notarski pisarni v Kamniku prostovoljna javna dražba v zapuščino spadajoče nepremičnine vlož. št. 361 kat. obč. Kamnik obstoječe iz hiše št. 72 v Kamniku na Sutu, ki obsega 7 stanovanj in tovarniške prostore, ki so svoj čas služili za belinico, potem iz gospodarskega postopja in iz zemljskih parcel v izmeri 3 ha 84 a 77 m², ki ležijo poleg postopja na obeh straneh reke Bistrice, čije vodna moč bi se dala izkoristiti.
 Izključna cena, pod katero se ponudbe ne sprejemajo, znaša 600.000 K. Vsak ponudnik mora pred dražbo položiti varščino 60.000 K v gotovini ali v vložnih knjižicah domačih denarnih zavodov.
 Zdražitelj mora največji ponudek s 5% obrestmi od dne dražbe naprej v treh mesecih sodno položiti.
 Knjižnim upnikom se pridružujejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
 Nadaljnji dražbeni pogoji so na vpogled v notarski pisarni v Kamniku.
Okrajno sodišče v Kamniku, odd. I.
 dne 26. novembra 1920.

Zahvala.
 Vsem, ki so spremlili našo drago pokojnico, ženo in mamo, gospo
Josipino Zupančič
 na njeni zadnji poti, zlasti pa ž. gg. duhovnikom, gg. pevcem in onim, ki so poklonili vence in rože, izrekamo v našem imenu in v imenu vseh sorodnikov priščeno zahvalo.
 Ljubljana, 29. novembra 1920.
Žalujoča rodbina Zupančič.

Prodajo se:
 2 šivalna stroja, (Säulenkettenstich-Maschine)
 1 šivalni stroj, zelo močan (Flachsteppmaschine)
 1 stroj za oblikovanje usnja (Walkmaschine.) Stroji so vsi za sedlarsko obrt v popolnem dobrem stanju, dalje
 1 sekalni stroj (Stanzmaschine). Cena po dogovoru. Poizve se v upravi lista pod „STROJI 4809“.

Velika urarska razprodaja
 radi opustitve trgovine.
 Naznanjam slavnemu občinstvu in urarjem, da se vrši dne 7. decembra ob 9. uri zjutraj javna prostovoljna dražba raznega urarskega blaga: ure, uhani, vrtičke, medaljoni, zapestnice, prstani, velika zaloga garnitur za urarje. Lepa prilika za nakup za božična in novoletna darila.
 Dražba se vrši v trgovini Gosposvetska prej Marije Terezije cesta št. 7 pri
Karol Linhardt,
 urarju, Ljubljana.

Krojač J. AHČIN
 Gajeva ulica 2. Dunajska cesta 7. (poleg dijaške-vojne kuhinje)
 se priporoča za izdelovanje vseh vrst oprek, kakor tudi obranjanje in popravila. Najnovejši kroj, boljše delo, nizke cene.

Terpentinovo čistilo za čevlje z imenom **JURJEVO** razpošilja glavna tovarniška zaloga:
Sv. Petra cesta št. 6. JURJEVO M. TREBAR, Ljubljana.

Pokvarjeno koruzo
 kupi velika ital. tvrdka. Ponudbe z večje množine cif. Italija naj se naslove: **Unione, Tacito 59, Roma.** Brzobjavke: **Unione — Roma.**

Starovpeljana, posebno zmožna praška tovarna probkovine išče v vseh večjih krajih Jugoslavije **sposobne in zmožne zastopnike**
 Ponudbe pod šifro „Grosser Umsatz“ na **Vseobecná insertní kancelář, Praha, Příkopy Bazar 27.**

Hiša
 v predmestju Ljubljane se ceno proda. Ponudbe na poštni predal 151, Ljubljana.

Coklje trpežno izdelane, gornji del iz dobrega usnja izdeluje **Čevljarska zadruga, Vrbovec pri Mozirju.**
 Zahtevajte cenik!

USMILJENKA
 ruskega „Rdečega kriza“ izobražena ruska emigrantka, s 6 letno prakso po bolnicah in sanatorijih se priporoča zasebnim bolnikom. Ponudbe na: **Ga. Nadežda Aleks. Tamačovskaja, Ljubljana, Kongresni trg 14/II.**

Izvežbanega in samostojnega knjigovodjo
 mlajšo moč, ki popolnoma obvlada slovensko in nemško ter po možnosti tudi srbo-hrvatško v govoru in pisavi, išče za Bačko denarni zavod. Ponudbe z zahtevki pod „Samostojen knjigovodja“ na upravnštvo „Slovenca“ do 5. decembra.

Intelligenten russki emigrant poučuje **ruščino**
 Honorar zmeren. Ponudbe na dr. Tamačovski, Ljubljana, Kongresni trg 14/II.

Inserirajte v „Slovenca“!

Jelove in smrekove hlode kakor tudi deske in trame **kupuje JOSIP TELBAN,** lesna trgovina, Dolc - Borovnica.

Ribje olje pristno norveško je sveže došlo in se dobi na drobno — in debelo. — **Drogerija „SANITAS“, Celje.**

Čevlji na debelo in drobno, vse vrste moški, ženski, otroški, kakor tudi najfinjši vseh vrst po najnižjih dnevnik cenah se dobe pri znani tvrdki **Aleksa. Oder Oblat, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.** Poizlja se po povzetju po vsem kraljestvu.
Prvovrstna trgovska hiša
 v sredini mesta se proda. Poizve se v pisarni dr. Pegana, Ljubljana, Dunajska cesta št. 35.

Kalijeva sol 40%
Najniž 12%
nemška kuhinjska sol
kamenita sol v kosih
modra galica
Salmiakovec
grenka sol
Antichlor
Kaliumbichromat
druge tehnične kemikalije.
ELLENBERGER & SCHRECKER
 Ekspozitura: Hrastnik, Slovenija. Brzobj.: Nitrose, Hrastnik.

LES: žagani, tesani, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, jamski les od m 250 dolgoti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni
lesna trgovina
FR. PAJMAN, CELJE.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor
 Dunajska cesta 20 - Podr. Jurčičeva ul. 9
 priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavno, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.
Telefon št. 470.

Prodaja lesa.
 V obsegu graščine Brežice ob Savi se bo iz letošnje sečnje oferturnim putem oddalo 600-800 m³ smrekovega lesa na panju. Seki lesu pri okrajni cesti in so od železniške postaje Brežice 8-9 km oddaljeni. Pismene ponudbe sprejema oskrbnštvo graščine grofa **Attensa v Brežcah do 8. decembra t. l.**

IVO PREMERL Ljubljana
 Kolodvorska ul. št. 18.
 kot glavni zastopnik tvrdke Naylor Brothers Ltd, London tovarne prvovrstnih angleških lakov naznanja, da priporoča tvrdke: **Ivan Bratelj, Josip Stupica, Brata Remžgar, Filip Prisov, Tone Malga, Franc Gorac in I. Batjel,** ker isti pri pleskanju vozov uporabljajo omenjene lake. — Razen tega uporabljajo te prvovrstne lake tudi topniška radiona, vse Dravske divizijske oblasti in imajo iste v zalogi vse večje tvrdke to stroke: **Belgradu, Nišu, Somboru, Subotici itd.,** ter so se vsi o kakovosti istih najpovoljnejše izrazili. — Priporočam nabavo istih kar najbolje.

Na prodaj popolnoma nov Diesel-motor
 za 40 k. s. teža kg 9800 na ogled pri tvrdki **STEBI IN TUJEC, elektrotehnično podjetje LJUBLJANA, Resljeva cesta. Cena K 260.000.**